

GRUPA KAPITAŁOWA APS ENERGIA

**ROCZNY RAPORT FINANSOWY
ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU**

WYBRANE DANE FINANSOWE

Dane dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego	w tys. PLN		w tys. EUR	
	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
	Przychody ze sprzedaży	123 932	95 765	29 045
Zysk (strata) na działalności operacyjnej	11 975	-725	2 806	-171
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	10 367	-1 848	2 430	-435
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	6 841	-2 893	1 603	-682
Zysk (strata) netto	6 841	-2 893	1 603	-682
Zysk (strata) netto podmiotu dominującego	6 841	-2 893	1 603	-682
Suma dochodów całkowitych	6 162	-3 308	1 444	-779
Suma dochodów całkowitych przypadająca na podmiot dominujący	6 162	-3 308	1 444	-779
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 291	475	771	112
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	20 640	-2 909	4 837	-685
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-24 639	5 374	-5 774	1 266
Przepływy pieniężne netto razem	-708	2 940	-166	693
Liczba akcji (w szt.)	28 185 494	28 185 494	28 185 494	28 185 494
Podstawowy zysk (strata) netto na jedną akcję (w PLN/EUR)	0,24	-0,10	0,06	-0,02
Rozwodniony zysk (strata) netto na jedną akcję (w PLN/EUR)	0,24	-0,10	0,06	-0,02
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe	43 224	42 781	10 052	10 257
Aktywa obrotowe	57 542	46 462	13 382	11 140
Aktywa razem	100 766	89 243	23 434	21 397
Zobowiązania długoterminowe	23 115	10 393	5 376	2 492
Zobowiązania krótkoterminowe	31 409	38 770	7 304	9 295
Kapitały własne akcjonariuszy jednostki dominującej	46 242	40 080	10 754	9 609
Kapitały własne	46 242	40 080	10 754	9 609

Pozycje skonsolidowanego sprawozdania z zysków i strat i innych całkowitych dochodów oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostały przeliczone według kursu EUR/PLN, stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski (NBP) na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu obrotowego.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej zostały przeliczone według średniego kursu EUR/PLN obowiązującego na koniec danego okresu obrotowego, ustalonego przez NBP.

Średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro ustalone przez NBP	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Średni kurs w okresie	4,2669	4,2447
Kurs na koniec okresu	4,3000	4,1709

Spis treści

WYBRANE DANE FINANSOWE	2
I. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE.....	6
<i>SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW .....</i>	<i>6</i>
<i>SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ .....</i>	<i>7</i>
<i>SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM.....</i>	<i>8</i>
<i>SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH .....</i>	<i>9</i>
1. Informacje ogólne	10
2. Zmiany w strukturze Grupy w ciągu okresu, w tym wynikające z połączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności	12
3. Zasady sporządzania i prezentacji	12
4. Zasady rachunkowości	13
5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania	14
6. Opis przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów	15
7. Zmiany wartości szacunkowych kwot, które były prezentowane w poprzednich okresach bieżącego roku obrotowego, lub zmiany wartości szacunkowych prezentowane w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres	24
8. Zasady konsolidacji	26
9. Zastosowane kursy walut	27
10. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, zmiana zasad rachunkowości oraz korekty błędów	28
INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	29
<i>Nota 1. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY .....</i>	<i>29</i>
<i>Nota 2. SEGMENTY OPERACYJNE .....</i>	<i>29</i>
<i>Nota 3. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ .....</i>	<i>31</i>
<i>Nota 4. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE .....</i>	<i>32</i>
<i>Nota 5. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE .....</i>	<i>33</i>
<i>Nota 6. PODATEK DOCHODOWY I ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY .....</i>	<i>33</i>
<i>Nota 7. DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA.....</i>	<i>35</i>
<i>Nota 8. UJAWNIECIE ELEMENTÓW POZOSTAŁYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH.....</i>	<i>35</i>
<i>Nota 9. EFEKT PODATKOWY POZOSTAŁYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH .....</i>	<i>36</i>
<i>Nota 10. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ .....</i>	<i>36</i>
<i>Nota 11. DYWIDENDY WYPŁACONE, ZAPROPONOWANE LUB UCHWALONE DO DNIA ZATWIERDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....</i>	<i>37</i>
<i>Nota 12. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE .....</i>	<i>37</i>
<i>Nota 13. WARTOŚCI NIEMATERIALNE .....</i>	<i>42</i>
<i>Nota 14. WARTOŚĆ FIRMY .....</i>	<i>44</i>
<i>Nota 15. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE.....</i>	<i>44</i>
<i>Nota 16. AKCJE I UDZIAŁY W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH NIE OBJĘTYCH KONSOLIDACJĄ.....</i>	<i>44</i>
<i>Nota 17. POZOSTAŁE AKTYWA TRWAŁE .....</i>	<i>44</i>
<i>Nota 18. ZAPASY .....</i>	<i>44</i>
<i>Nota 19. DŁUGOTERMINOWE UMOWY O USŁUGĘ BUDOWLANĄ .....</i>	<i>46</i>
<i>Nota 20. NALEŻNOŚCI HANDLOWE.....</i>	<i>46</i>
<i>Nota 21. POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI .....</i>	<i>47</i>
<i>Nota 22. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY .....</i>	<i>48</i>
<i>Nota 23. POZOSTAŁE AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE .....</i>	<i>48</i>
<i>Nota 24. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE .....</i>	<i>48</i>
<i>Nota 25. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY .....</i>	<i>49</i>
<i>Nota 26. KAPITAŁ ZAKŁADOWY .....</i>	<i>49</i>
<i>Nota 27. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ CENY NOMINALNEJ .....</i>	<i>50</i>
<i>Nota 28. POZOSTAŁE KAPITAŁY .....</i>	<i>50</i>

<i>Nota 29. NIEPODZIELONY WYNIK FINANSOWY</i>	51
<i>Nota 30. KAPITAŁ AKCJONARIUSZY NIEKONTROLUJĄCYCH</i>	51
<i>Nota 31. KREDYTY I POŻYCZKI</i>	51
<i>Nota 32. ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE I POZOSTAŁE</i>	56
<i>Nota 33. ZOBOWIĄZANIA DŁUGO I KRÓTKOTERMINOWE Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO</i>	59
<i>Nota 34. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW</i>	63
<i>Nota 35. REZERWA NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE</i>	63
<i>Nota 36. POZOSTAŁE REZERWY</i>	65
<i>Nota 37. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM</i>	66
<i>Nota 38. INFORMACJA O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH</i>	69
<i>Nota 39. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM</i>	73
<i>Nota 40. PROGRAMY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH</i>	73
<i>Nota 41. INFORMACJE O PODMIOTACH POWIĄZANYCH</i>	74
<i>Nota 42. WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I KADRY KIEROWNICZEJ</i>	75
<i>Nota 43. ZATRUDNIENIE</i>	75
<i>Nota 44. UMOWY LEASINGU OPERACYJNEGO</i>	76
<i>Nota 45. SPRAWY SĄDOWE</i>	76
<i>Nota 46. ROZLICZENIA PODATKOWE</i>	77
<i>Nota 47. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU</i>	77
<i>Nota 48. SPRAWOZDANIE FINANSOWE SKORYGOWANE WSKAŹNIKIEM INFLACJI</i>	78

I. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Skonsolidowane sprawozdanie z zysków i strat i innych całkowitych dochodów

	NOTA	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży	1,2	123 932	95 765
Przychody ze sprzedaży produktów		61 866	47 368
Przychody ze sprzedaży usług		27 023	28 507
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		35 043	19 890
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	2,3	90 344	77 522
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów i usług		62 496	60 229
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		27 848	17 293
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		33 588	18 243
Pozostałe przychody operacyjne	4	1 117	2 409
Koszty sprzedaży	2,3	8 467	7 513
Koszty ogólnego zarządu	2,3	13 463	12 434
Pozostałe koszty operacyjne	4	800	1 430
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		11 975	-725
Przychody finansowe	5	278	120
Koszty finansowe	5	1 886	1 243
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		10 367	-1 848
Podatek dochodowy	6	3 526	1 045
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		6 841	-2 893
Zysk (strata) z działalności zaniechanej	7	-	-
Zysk (strata) netto		6 841	-2 893
Zysk (strata) netto podmiotu dominującego		6 841	-2 893
Zysk (strata) przypisana akcjonariuszom niekontrolującym		-	-
Inne całkowite dochody, które mogą w przyszłości zostać rozliczone z zyskiem/stratą z tytułu:		-679	-415
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-679	-415
Inne całkowite dochody, które nie będą mogły w przyszłości zostać rozliczone z zyskiem/stratą		-	-
Suma dochodów całkowitych	8,9	6 162	-3 308
Suma dochodów całkowitych przypadająca na podmiot dominujący		6 162	-3 308
Suma dochodów całkowitych przypisana akcjonariuszom niekontrolującym		-	-
Zysk (strata) netto na jedną akcję (w zł)	10		
Podstawowy za okres obrotowy		0,24	-0,10
Rozwodniony za okres obrotowy		0,24	-0,10
Zysk (strata) netto na jedną akcję z działalności kontynuowanej (w zł)			
Podstawowy za okres obrotowy		0,24	-0,10
Rozwodniony za okres obrotowy		0,24	-0,10
Zysk (strata) netto na jedną akcję z działalności zaniechanej (w zł)	8,9	-	-

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	NOTA	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe		43 224	42 781
Rzeczowe aktywa trwałe	12	36 541	37 462
Wartości niematerialne	13	4 235	3 591
Pozostałe aktywa finansowe	23	261	46
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	6	2 187	1 682
Aktywa obrotowe		57 542	46 462
Zapasy	18	14 758	11 269
Należności handlowe	20	29 982	26 174
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		2	18
Pozostałe należności	21	1 101	674
Pozostałe aktywa finansowe	23, 38	1 629	366
Rozliczenia międzyokresowe	24	5 719	2 902
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	25	4 351	5 059
AKTYWA RAZEM		100 766	89 243
PASYWA			
Kapitały własne		46 242	40 080
Kapitały własne akcjonariuszy jednostki dominującej		46 242	40 080
Kapitał zakładowy	26	5 637	5 637
Kapitały zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ceny nominalnej	27	9 828	9 828
Pozostałe kapitały	28	20 422	22 199
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-2 242	-1 563
Niepodzielony wynik finansowy	29	5 756	6 872
Wynik finansowy bieżącego okresu		6 841	-2 893
Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących	30	-	-
Zobowiązania długoterminowe		23 115	10 393
Kredyty i pożyczki	31, 38	1 557	5 187
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	6	2 737	718
Zobowiązania finansowe	33, 38	15 872	1 327
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	34	2 399	2 679
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	35	346	285
Pozostałe rezerwy	36	204	197
Zobowiązania krótkoterminowe		31 409	38 770
Kredyty i pożyczki	31, 38	5 540	15 778
Zobowiązania finansowe	33, 38	1 127	701
Zobowiązania handlowe	32	17 828	15 084
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		64	479
Pozostałe zobowiązania	32	4 477	4 757
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	34	494	285
Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	35	1 410	1 275
Pozostałe rezerwy	36	469	411
PASYWA RAZEM		100 766	89 243

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał zakładowy	Kapitały zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ceny nominalnej	Akcje własne	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik finansowy bieżącego okresu	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących	Kapitał własny ogółem
NOTA	26	27		28		39		30		
Dwanaście miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 r.										
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 r.	5 637	9 828	-	22 199	-1 563	6 872	-2 893	40 080		40 080
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty z tyt. błędów podstawowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 r. po korektach	5 637	9 828	-	22 199	-1 563	6 872	-2 893	40 080		40 080
Emisja akcji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podział zysku netto	-	-	-	-1 777	-	-1 116	2 893	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suma dochodów całkowitych	-	-	-	-	-679	-	6 841	6 162	-	6 162
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2018 r.	5 637	9 828	-	20 422	-2 242	5 756	6 841	46 242	-	46 242
Dwanaście miesięcy zakończonych 31 grudnia 2017 r.										
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2017 r.	5 637	9 828	-	21 792	-1 148	5 330	2 512	43 951		43 951
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty z tyt. błędów podstawowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitał własny na dzień 1 stycznia 2017 r. po korektach	5 637	9 828	-	21 792	-1 148	5 330	2 512	43 951		43 951
Emisja akcji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podział zysku netto	-	-	-	407	-	1 542	-1 949	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-563	-563	-	-563
Suma dochodów całkowitych	-	-	-	-	-415	-	-2 893	-3 308	-	-3 308
Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2017 r.	5 637	9 828	-	22 199	-1 563	6 872	-2 893	40 080	-	40 080

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	NOTA	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		10 367	-1 848
Korekty razem		-4 665	3 057
Amortyzacja	3	2 830	2 925
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych		-651	-392
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		1 395	985
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		-79	-236
Zmiana stanu rezerw		260	-25
Zmiana stanu zapasów		-3 489	-2 267
Zmiana stanu należności		-4 179	6 154
Zmiana stanu zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów		2 464	-4 787
Zmiana stanu pozostałych aktywów		-2 817	1 252
Inne korekty		-399	-552
Gotówka z działalności operacyjnej		5 702	1 210
Podatek dochodowy (zapłacony) / zwrócony		-2 411	-735
A. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		3 291	475
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Wpływy		24 061	466
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		24 061	249
Z aktywów finansowych		-	212
Inne wpływy inwestycyjne		-	5
Wydatki		3 421	3 375
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		1 889	3 375
Inne wydatki inwestycyjne		1 532	-
B. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		20 640	-2 909
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wpływy		337	11 944
Kredyty i pożyczki		9	10 382
Inne wpływy finansowe		328	1 562
Wydatki		24 976	6 570
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	11	-	564
Spłaty kredytów i pożyczek		13 878	4 878
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		9 703	143
Odsetki		1 395	985
C. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-24 639	5 374
D. Przepływy pieniężne netto razem (A+B+C)		-708	2 940
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:		-708	2 940
– zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-	-
F. Środki pieniężne na początek okresu	26	5 059	2 119
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+D)	26	4 351	5 059

INFORMACJA DODATKOWA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Nazwa, siedziba, przedmiot działalności

Jednostką Dominującą Grupy Kapitałowej APS Energia („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) jest APS Energia S.A., która jest spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce. Siedziba Spółki mieści się w Stanisławowie Pierwszym przy ul. Strużańskiej 14.

Jednostka Dominująca rozpoczęła działalność 27 czerwca 2001 r. jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W 2009 roku nastąpiło przekształcenie w spółkę akcyjną na podstawie aktu notarialnego z dnia 30 listopada 2009 r. spisanego przed notariuszem Zbigniewem Krocziem w Ząbkach nr Repertorium A 7188/2009. Spółkę Akcyjną zarejestrowano w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 18 stycznia 2010 r. Numer KRS 0000346520 w Rejestrze Przedsiębiorców.

Podstawowym przedmiotem działalności Jednostki Dominującej jest:

- produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów, z wyjątkiem działalności usługowej,
- działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy, konserwacji i przewijania silników elektrycznych, prądnic i transformatorów,
- produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej, z wyjątkiem działalności usługowej.

Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w skład Grupy Kapitałowej APS Energia wchodziły: APS Energia S.A. jako Jednostka Dominująca oraz 7 podmiotów o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym.

Grupę Kapitałową APS Energia tworzą spółki o profilu projektowo-wykonawczym oraz dystrybucyjnym. Podstawową działalnością Grupy jest projektowanie, produkcja, dystrybucja, montaż oraz serwis urządzeń zasilania gwarantowanego.

Spółka APS Energia S.A. i pozostałe jednostki Grupy Kapitałowej zostały utworzone na czas nieoznaczony.

Poniżej przedstawiono informacje na temat siedziby i przedmiotu działalności wymienionych wyżej podmiotów, a także dane na temat procentowego udziału Grupy w ich kapitale oraz wskazanie stosowanej przez Grupę metody konsolidacji:

Nazwa jednostki	Kraj/Miasto siedziby	Przedmiot działalności	Udział w kapitale własnym i ogólnej liczbie głosów (w %)	
			31.12.2018	31.12.2017
APS Energia S.A.	Polska/Stanisławów Pierwszy	j.w.		
OOO APS Energia RUS	Rosja/Jekaterynburg	Dystrybucja, produkcja, montaż oraz serwis urządzeń	100%	100%
APS Energia Caucasus LLC	Azerbejdżan/ Baku	dystrybucja urządzeń	100%	100%
TOO APS Energia Kazachstan	Kazachstan/Ałmaty	dystrybucja oraz serwis urządzeń	100%	100%
ENAP S.A.	Polska/Wilczkowice Górne	wykonywanie instalacji elektrycznych budynków i budowli	100%	100%
APS Energia Czech s.r.o	Czechy/Praga	dystrybucja urządzeń	100%	100%
OOO APS Energia Ukraina	Ukraina/Kijów	dystrybucja urządzeń	100%	100%
APS Energia Turk Ltd. Sti.	Turcja/Ankara	dystrybucja urządzeń	100%	100%

Konsolidacją metodą pełną zostały objęte wszystkie spółki Grupy APS Energia.

Spółki zależne na dzień 31 grudnia 2018 r.:

OOO APS Energia RUS – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowana na terytorium Federacji Rosyjskiej (w 2008 r.), z siedzibą w Jekaterynburgu (Zoologicheskaja 9, 620149 Jekaterynburg). Spółka ma również swoje filie w Moskwie i Sankt Petersburgu. Główna działalność polega na produkcji oraz dystrybucji i serwisie urządzeń APS Energia. Udział Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym i prawach głosu wynosi 100%.

APS Energia Caucasus LLC – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowana na terytorium Azerbejdżanu (w 2008 r.), z siedzibą w Baku (AZ-1000, Baku, Azerbejdżan, 3/5 Adillskenderov Street 2). Jej główna działalność polega na dystrybucji urządzeń APS Energia. Spółka prowadzi działalność poprzez swoje biuro w Baku. Oprócz dystrybucji na rynku azerskim odpowiada również za sprzedaż produktów APS Energia na rynkach Gruzji i Turcji. Udział Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym i prawach głosu wynosi 100%.

TOO APS Energia Kazachstan – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowana na terytorium Kazachstanu (w 2008 r.), z siedzibą w Ałmaty (Furmanowa 117/62 biuro 3, 05 0000 Ałmaty). Główna działalność polega na dystrybucji oraz serwisie urządzeń APS Energia. TOO APS Energia Kazachstan prowadzi działalność w trzech biurach – w Ałmaty, Astanie i Atyrau. Oprócz dystrybucji na rynku kazachskim odpowiada również za sprzedaż produktów APS Energia na rynkach Uzbekistanu, Turkmenistanu, Kirgistanu i Tadżykistanu. Udział Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym i prawach głosu wynosi 100%.

APS Energia Czech s.r.o. – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowana na terytorium Republiki Czeskiej (w 2011 r.), z siedzibą w Pradze (Kubánské náměstí 1391/11, Praha 10, PSČ 100 00). Główna działalność polega na dystrybucji urządzeń APS Energia. Spółka prowadzi działalność poprzez swoje biuro w Pradze. Oprócz dystrybucji na rynku czeskim odpowiada również za sprzedaż produktów APS Energia na rynkach Słowacji, Węgier i Austrii. Udział Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym i prawach głosu wynosi 100%.

OOO APS Energia Ukraina – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowana na terytorium Ukrainy (w 2012 r.), z siedzibą w Kijowie (01133 r. Kijów, ul. Szorsa 33). Jej główna działalność polega na dystrybucji urządzeń APS Energia. Spółka prowadzi działalność poprzez swoje biuro w Kijowie. Udział Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym i prawach głosu wynosi 100%.

ENAP S.A. – spółka akcyjna zarejestrowana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z siedzibą w Wilczkowicach Górnych (Wilczkowice Górne 41, 26-900 Kozienice), powstała w wyniku przekształcenia istniejącej wcześniej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (w 2009 r.). Udział Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym i prawach głosu wynosi 100%.

APS Energia Turk Ltd. Sti. - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ankarze (Armada İş Merkezi, Eskişehir Yolu, No: 6 Kat: 14 Ofis No: 1429 06520 Söğütözü). Jej główna działalność polega na dystrybucji urządzeń APS Energia. Jedynym udziałowcem jest APS Energia S.A.

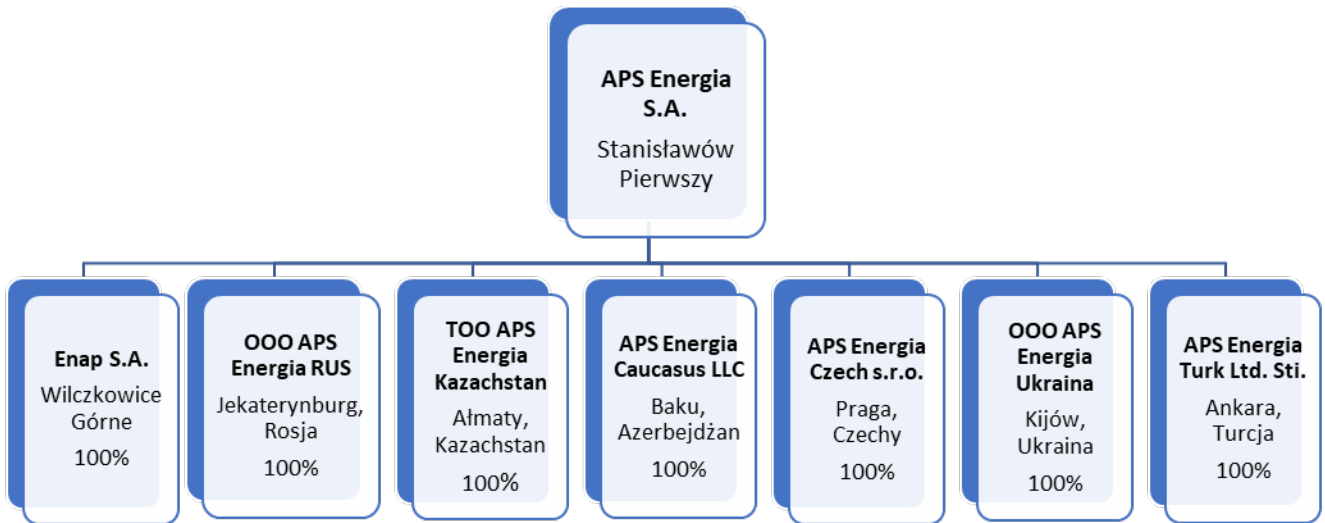
Wpływ znaczących ograniczeń możliwości dostępu Spółki dominującej do aktywów lub ich używania oraz rozliczeń zobowiązań grupy

Spółka dominująca posiada kontrolę i nieograniczony wpływ na zmienne wyniki finansowe tych jednostek z uwagi na sprawowaną władzę nad ich działalnością poprzez 100% udział w kapitale zakładowym i prawach głosu. Nie występują więc ograniczenia możliwości dostępu Emitenta do aktywów i zobowiązań Spółek Grupy.

Spółki stowarzyszone, jednostki nie podlegające konsolidacji

Nie występują.

Graficzna prezentacja Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2018 r.

2. Zmiany w strukturze Grupy w ciągu okresu, w tym wynikające z połączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności

W 2018 roku nie nastąpiły zmiany w strukturze Grupy, w tym wynikające z połączenia jednostek, przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacji i zaniechania działalności.

3. Zasady sporządzenia i prezentacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej APS Energia („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”, „sprawozdanie finansowe”) zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia sytuację finansową Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku, wyniki jej działalności za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku oraz przepływy pieniężne i zmiany w skonsolidowanym kapitale własnym za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze zbadanym jednostkowym sprawozdaniem finansowym Spółki APS Energia S.A. za rok 2018.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez spółki Grupy Kapitałowej w niezmienionej formie i zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy i nie istnieją przesłanki zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności. Zarząd Jednostki Dominującej nie stwierdza na dzień

podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności w dającej się przewidzieć przyszłości.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

4. Zasady rachunkowości

W okresach rozpoczynających się w dniu i po 1 stycznia 2018 roku obowiązują nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE”) i zastosowane przez Grupę:

- MSSF 9 *Instrumenty finansowe*,
- MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*,
- Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”
- Roczny program poprawek 2014-2016
  - zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – usunięcie krótkoterminowych zwolnień
  - zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” – wycena jednostek stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięć do wartości godziwej,
- Zmiany do MSSF 2 *Płatności w formie akcji*,
- Zmiany do MSSF 4 - *Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe*,
- Zmiany do MSR 40 *Nieruchomości inwestycyjne*,
- KIMSF 22 *Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe*.

Zmiany związane z zastosowaniem MSSF 9 Instrumenty finansowe oraz MSSF 15 Przychody z umów z klientami zostały opisane poniżej, pozostałe zmiany nie miały wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę.

MSSF 9 Instrumenty finansowe - zmiany wprowadzone przez standard dotyczyły głównie:

- **klasyfikacji aktywów finansowych** – od 1 stycznia 2018 roku Grupa klasyfikuje aktywa finansowe do trzech następujących kategorii wyceny: wyceniane według zamortyzowanego kosztu, wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i jest zależna od przyjętego modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. Zgodnie z MSR 39 większość aktywów Grupy ujmowana była w kategorii pożyczki i należności, natomiast zgodnie z MSSF 9 aktywa te są prezentowane w jako aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu.
- **zasad szacowania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych** – model oczekiwanych strat kredytowych. Wymogi w zakresie utraty wartości aktywów finansowych, odnoszą się do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Grupa dokonała oceny oczekiwanych strat kredytowych związanych z należnościami handlowymi od odbiorców stosując podejście uproszczone i wyceniła odpisy z tytułu utraty wartości w wysokości strat kredytowych oczekiwanych w całym okresie życia należności od momentu jej początkowego ujęcia. Odpisy oblicza w oparciu o analizę prawdopodobieństwa poniesienia strat kredytowych w poszczególnych przedziałach wiekowych i okresach przeterminowania.
- **wytycznych dotyczących rachunkowości zabezpieczeń** - zmiany miały na celu ściślejsze dopasowanie rachunkowości zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem. Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń w związku z tym MSSF 9 w tym zakresie nie ma zastosowania.

Grupa Kapitałowa zastosowała MSSF 9 od 1 stycznia 2018 roku i zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównawczych.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami - zmiany wprowadzone przez standard dotyczyły głównie:

Przychody z umów z klientami są ujmowane tylko wówczas, gdy spełnione są następujące warunki:

- strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,

- spółka Grupy jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- spółka Grupy jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- umowa ma treść ekonomiczną,
- jest prawdopodobne, że spółka Grupy otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów.

Grupa ujmuje jako przychód kwotę równą cenie, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia.

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyreczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania nowych Standardów i Interpretacji, które zostały już opublikowane oraz zatwierdzone przez Unię Europejską, a które wejdą w życie po dniu bilansowym.

5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania Przyjęte przez RMSR i zatwierdzone przez UE do stosowania po 1 stycznia 2019 r.

- MSSF 16 „Leasing”
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe – prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem”

Standardy, zmiany do standardów oraz interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze nie zatwierdzone przez UE.

Przyjęte przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2019 r.

- KIMSF 23 „Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego”
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” – wycena inwestycji długoterminowych
- Roczny program poprawek 2015-2017
  - Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” – wycena udziałów we wspólnej działalności w momencie objęcia kontroli
  - Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” – brak wyceny we wspólnej działalności w momencie objęcia współkontroli
  - Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – ujęcie konsekwencji podatkowych z tytułu wypłaty dywidendy
  - MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego” – kwalifikacja zobowiązań zaciągniętych specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, w sytuacji, gdy działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do użytkowania lub sprzedaży są zakończone
  - Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiany do programu określonych świadczeń

Przyjęte przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2020 r.

- Zmiany w zakresie referencji do Założeń Konceptyjnych w MSSF
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” - definicja przedsięwzięcia
- Zmiany do MSR 1 oraz MSR 8 - definicja terminu „istotny”

Przyjęte przez RMSR do stosowania po 1 stycznia 2021 r.

- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego ze standardów, interpretacji lub zmian, które nie weszły dotychczas w życie.

Grupa dokonała analizy powyższych standardów i po dokonaniu tej analizy oczekuje się, że zmiany nie miałyby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy będącego skutkiem zastosowania nowych standardów po raz pierwszy w 2018 roku.

6. Opis przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów

Prezentacja sprawozdań z uwzględnieniem segmentów działalności

Segment operacyjny jest częścią Grupy zaangażowaną w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty. Wyniki operacyjne każdego segmentu operacyjnego są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie, który decyduje o alokacji zasobów do segmentu i ocenia jego wyniki działalności, przy czym dostępne są oddzielne informacje finansowe o każdym segmencie.

Wyniki operacyjne każdego segmentu, które są raportowane do organu odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie, obejmują pozycje, które mogą zostać bezpośrednio przypisane do danego segmentu. Pozycje nieprzyporządkowane do segmentów dotyczą głównie aktywów i zobowiązań, wspólnych aktywów i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego i wydatków inwestycyjnych, kosztów sprzedaży, kosztów ogólnego zarządu, pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

Przychody i koszty działalności operacyjnej

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty i opusty.

Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Sprzedaż wyrobów gotowych / towarów i świadczenia usług

Przychody ze sprzedaży towarów i wyrobów gotowych są ujmowane w rachunku zysków i strat gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z ich własności zostały przeniesione na kupującego. Przychody ze świadczenia usług są ujmowane w rachunku zysków i strat w proporcji do stopnia realizacji transakcji na dzień bilansowy. Przychody nie są ujmowane, gdy istnieje znaczna niepewność co do możliwości uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych.

Umowy o usługę budowlaną

Przychody z tytułu umowy o usługę budowlaną składają się z kwoty pierwotnie uzgodnionej w umowie, skorygowanej o późniejsze zmiany w zakresie wykonywanych prac, roszczenia, w jakim jest prawdopodobne, że zmiany te wpłyną na wysokość przychodów, a ich efekt da się wiarygodnie wycenić. Tak szybko, jak możliwe staje się wiarygodne oszacowanie wyniku na umowie o usługę budowlaną, przychody umowne są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu proporcjonalnie do stopnia zaawansowania prac.

Stopień zaawansowania niezakończonych umów budowlanych ocenia się metodą kosztową polegającą na określeniu na dzień sprawozdawczy stopnia zaawansowania prac w takim procencie, jaki stanowi udział poniesionych od rozpoczęcia umowy do dnia bilansowego kosztów umowy w całkowitej kwocie kosztów wykonania umowy obejmującej koszty już poniesione oraz wynikające z aktualnego globalnego budżetu kosztów koszty wymagające jeszcze poniesienia dla pełnego wykonania umowy.

Jeśli wynik na umowie o usługę budowlaną nie może zostać wiarygodnie oszacowany, przychody z tytułu umowy ujmowane są tylko do wysokości poniesionych w związku z umową kosztów, których odzyskanie jest prawdopodobne. Oczekiwana strata na umowie jest ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Przychody ze sprzedaży usług budowlanych ujmuje się po spełnieniu następujących warunków:

- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób;
- jest prawdopodobne, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji;
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione przez jednostkę gospodarczą w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Pozostałe przychody, koszty, zyski i straty

Pozostałe przychody operacyjne mają pośredni związek z działalnością operacyjną i obejmują :

- zyski ze zbycia środków trwałych i wartości niematerialnych,
- otrzymane odszkodowania,
- dotacje,
- odpisane zobowiązania,
- skutki odwrócenia odpisów aktualizujących należności,

Przychody finansowe są to w szczególności:

- dywidendy (udziały w zyskach),
- przychody odsetkowe,
- przychody ze zbycia inwestycji finansowych,
- skutki wyceny instrumentów finansowych wg zamortyzowanego kosztu,
- skutki odwrócenia odpisów aktualizujących aktywa finansowe,
- nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Przychody odsetkowe wyceniane są wg zamortyzowanego kosztu metodą efektywnej stopy procentowej.

W pozostałych kosztach operacyjnych ujmowane są:

- straty ze zbycia środków trwałych i wartości niematerialnych,
- odszkodowania, kary,
- aktualizacja należności.

Koszty finansowe obejmują:

- koszty finansowania zewnętrznego,
- koszty pozostałych odsetek,
- skutki aktualizacji aktywów finansowych,
- straty ze zbycia inwestycji finansowych,
- nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Dotacje państwowe

W Grupie przyjęto zasadę ujmowania dotacji państwowych systematycznie jako przychody poszczególnych okresów, tak by zapewnić współmierność z kosztami, które dotacje mają kompensować.

Dotacje do projektów inwestycyjnych są kwalifikowane jako dotacje do aktywów i ujmowane w bilansie jako rozliczenia międzyokresowe przychodów, a ich rozliczenie następuje w kolejnych okresach poprzez pozostałe przychody operacyjne.

Podatki

Kalkulacja bieżącego podatku dochodowego oparta jest na wyniku podatkowym danego okresu ustalonym zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi. Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Podatek dochodowy ujmowany jest w wyniku finansowym, za wyjątkiem kwot związanych z pozycjami rozliczanymi bezpośrednio z innymi całkowitymi dochodami. Wówczas ujmuje się go w innych całkowitych dochodach.

Podatek bieżący stanowi zobowiązanie podatkowe z tytułu dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalone przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących na dzień bilansowy oraz korekty podatku dotyczącego lat ubiegłych.

Podatek odroczony

Podatek odroczony ujmuje się w związku z różnicami przejściowymi pomiędzy wartością księgową aktywów i zobowiązań i ich wartością ustalaną dla celów podatkowych. Odroczony podatek dochodowy nie jest ujmowany w przypadku:

- różnic przejściowych wynikających z początkowego ujęcia aktywów lub zobowiązań pochodzących z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i nie wpływa ani na zysk lub stratę bieżącego okresu, ani na dochód do opodatkowania;
- różnic przejściowych powstałych w związku z początkowym ujęciem wartości firmy.

Podatek odroczony jest wyceniany z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane wtedy, gdy przejściowe różnice odwrócą się, przy tym za podstawę przyjmowane są przepisy podatkowe obowiązujące prawnie lub faktycznie do dnia sprawozdawczego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane, jeżeli Grupa posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensaty bieżących zobowiązań i aktywów podatkowych i pod warunkiem, że aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę samą władzę podatkową na tego samego podatnika lub na różnych podatników, którzy zamierzają rozliczyć zobowiązania i należności z tytułu podatku dochodowego w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować należności i rozliczyć zobowiązanie.

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, służący przeniesieniu nierozliczonej straty podatkowej i niewykorzystanej ulgi podatkowej oraz ujemnymi różnicami przejściowymi, ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania, który pozwoli na ich odpisanie.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego podlegają ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i obniża się je w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z nimi korzyści w podatku dochodowym.

Rzeczowe aktywa trwałe

Ujęcie początkowe i wycena

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują własne składniki rzeczowych aktywów trwałych, inwestycje w obcych rzeczowych aktywach trwałych, rzeczowe aktywa trwałe w budowie oraz obce rzeczowe aktywa trwałe przyjęte do użytkowania przez Grupę, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko i są wykorzystywane dla celów własnych, a oczekiwany czas ich użytkowania przekracza jeden rok.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów jest traktowane jak prawo własności gruntu i klasyfikowane jako rzeczowe aktywa trwałe.

Składniki rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Pozycje rzeczowych aktywów trwałych, które zostały przeszacowane do wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2011 r., czyli dzień zastosowania po raz pierwszy przez Grupę MSSF UE, są wyceniane w oparciu o koszt założony, który stanowi wartość godziwą na dzień dokonania przeszacowania.

Cena nabycia obejmuje cenę zakupu składnika rzeczowego aktywa trwałego oraz koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem rzeczowego aktywa trwałego do stanu zdatnego do użytkowania, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku i składowania. Rabaty, opusty oraz inne podobne zmniejszenia i odzyski zmniejszają cenę nabycia rzeczowego aktywa trwałego. Koszt wytworzenia rzeczowego aktywa trwałego oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie obejmuje ogół kosztów poniesionych przez jednostkę w okresie jego budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia oraz koszty odsetkowe od kredytów zaciągniętych na finansowanie wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych, które można bezpośrednio przyporządkować wytworzeniu rzeczowego aktywa trwałego, do dnia przyjęcia takiego składnika majątkowego do użytkowania (lub do dnia bilansowego, jeśli składnik nie został jeszcze oddany do użytkowania).

W przypadku, gdy określony składnik rzeczowych aktywów trwałych składa się z odrębnych i istotnych części składowych o różnym okresie użytkowania, części te są traktowane jako odrębne rzeczowe aktywa trwałe.

Aktywowaniu podlegają poniesione w późniejszym okresie koszty wymienianych części składnika rzeczowych aktywów trwałych, które można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że Grupa osiągnie korzyści ekonomiczne związane z wymienianymi składnikami rzeczowych aktywów trwałych. Pozostałe nakłady są ujmowane na bieżąco w wyniku finansowym jako koszty.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia aktywów trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Kapitalizację kosztów finansowania rozpoczyna się, gdy podjęte zostały działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do użytkowania, na dany składnik aktywów ponoszone są nakłady i ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego. W sytuacji, gdy inwestycja w składnik aktywów zostaje na dłuższy czas przerwana, następuje zawieszenie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Kapitalizacja zostaje zatrzymana, gdy zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przystosowania składnika aktywów do użytkowania są zakończone.

Kapitalizowaniu podlegają bieżące koszty kredytów i pożyczek celowych pomniejszone o przychody z tymczasowego lokowania nadwyżek aktywów oraz koszty bieżące pożyczek i kredytów ogólnych, w sytuacji gdy wydatki na aktywa trwałe przekraczają wartość kredytów i pożyczek celowych. Koszty finansowania ogólnego kapitalizowane są w wysokości iloczynu stopy kapitalizacji i nadwyżki wydatków na rzeczowe aktywa trwałe nad wartością finansowania celowego. Stopa kapitalizacji ustalana jest jako średnia ważona kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących pożyczek i kredytów stanowiących zobowiązania Grupy innych niż kredyty i pożyczki celowe. Kwota skapitalizowanych w okresie kosztów finansowania zewnętrznego nie przekracza kwoty kosztów finansowania zewnętrznego poniesionych w okresie.

Amortyzacja

Posiadane przez Grupę grunty i prawo wieczystego użytkowania nie są amortyzowane.

Pozostałe składniki rzeczowych aktywów trwałych, względnie ich istotne i odrębne części składowe amortyzowane są metodą liniową przez okres użytkowania przy uwzględnieniu przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości rzeczowego aktywa trwałego (wartości rezydualnej). Podstawą naliczenia amortyzacji jest cena nabycia lub koszty wytworzenia pomniejszone o wartość końcową (rezydualną), na podstawie przyjętego przez jednostkę i okresowo weryfikowanego okresu użytkowania rzeczowego aktywa trwałego. Amortyzacja następuje od momentu gdy rzeczowe aktywo trwałe dostępne jest do użytkowania i dokonywana jest do wcześniejszej z dat: gdy rzeczowe aktywo trwałe zostaje zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, zostaje usunięte z bilansu, wartość końcowa rzeczowego aktywa trwałego przewyższa jego wartość bilansową lub został już całkowicie zamortyzowany.

Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii rzeczowych aktywów trwałych:

- Budynki - 2,5% - 10%
- Urządzenia techniczne i maszyny - 10% - 33%
- Obiekty inżynierii lądowej i wodnej - 4,5% - 20%
- Środki transportu – 10% - 20%

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych rzeczowych aktywów trwałych (o ile nie jest nieznaczną) jest przez Grupę okresowo weryfikowana.

Rzeczowe aktywa trwałe w leasingu

Umowy leasingowe, w ramach których leasingobiorca ponosi praktycznie całość ryzyka oraz czerpie praktycznie wszystkie korzyści wynikające z posiadania składników rzeczowych aktywów trwałych, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego. Aktywa nabyte w drodze leasingu finansowego są wykazywane początkowo w wartości godziwej lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa, a następnie pomniejszane o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Klasyfikacji umowy leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu, ale jeżeli w jakimkolwiek momencie leasingobiorca i leasingodawca zmieniają warunki umowy leasingowej w sposób, który prowadziłby do zmiany jej klasyfikacji, gdyby tak zmienione warunki obowiązywały od dnia rozpoczęcia leasingu, to zmienioną umowę uznaje się za nową umowę przez okres jej obowiązywania.

Wartości niematerialne

Ujęcie początkowe i wycena

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeśli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Na koszty nabycia składnika wartości niematerialnych składają się:

- cena zakupu powiększona o zapłacone cło, podatki zawarte w cenie, których Grupa nie może odliczyć, pomniejszona o otrzymane upusty i rabaty,
- nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem wartości niematerialnej do użytkowania zgodnie z jej przeznaczeniem.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne oblicza się w oparciu o cenę nabycia danego składnika aktywów, pomniejszoną o jego wartość rezydualną.

Koszt amortyzacji ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu z zastosowaniem metody liniowej w odniesieniu do oszacowanego przez Grupę okresu ekonomicznej użyteczności danego składnika wartości niematerialnych, innego niż wartość firmy, od momentu stwierdzenia jego przydatności do użytkowania.

W sprawozdaniu finansowym Grupa zakłada poniższe okresy ekonomicznej użyteczności dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

- Koszty zakończonych prac rozwojowych – 3 – 5 lat,
- Koncesje, patenty, licencje i znaki towarowe - 7 – 10 lat,
- Oprogramowanie – 2 – 5 lat,
- Inne – 5 lat.

Badania i rozwój

Wydatki poniesione na etapie prac badawczych z zamiarem pozyskania nowej wiedzy naukowej lub technicznej ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie ich poniesienia.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe, których efekty działań znajdują zastosowanie w opracowaniu lub wytworzeniu nowego lub w znacznym stopniu ulepszanego produktu, podlegają aktywowaniu w przypadku, gdy wytworzenie nowego produktu (lub procesu) jest technicznie możliwe i jest ekonomicznie uzasadnione oraz Grupa posiada techniczne, finansowe oraz inne niezbędne środki do ukończenia prac rozwojowych. Koszty podlegające aktywowaniu zawierają: koszty materiałów, wynagrodzenia pracowników bezpośrednio zaangażowanych w prace rozwojowe, uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem składnika wartości niematerialnych oraz aktywowane koszty finansowania zewnętrznego. Pozostałe koszty prac rozwojowych ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie ich poniesienia.

Koszty prac rozwojowych ujmowane są jako wartości niematerialne w oparciu o ich cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszoną o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Utrata wartości aktywów niefinansowych

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych, innych niż aktywa biologiczne, nieruchomości inwestycyjne, zapasy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego poddawana jest ocenie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości.

W przypadku wystąpienia takich przesłanek Grupa dokonuje szacunku wartości odzyskiwalnej poszczególnych aktywów. Wartość odzyskiwalnej wartości firmy, wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz wartości niematerialnych, które nie są jeszcze zdadne do użytkowania jest szacowana na każdy dzień bilansowy.

Odpis z tytułu utraty wartości ujmowany jest w momencie, kiedy wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka generującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Ośrodek generujący środki pieniężne jest definiowany jako najmniejsza identyfikowalna grupa aktywów, która wypracowuje środki pieniężne niezależnie od innych aktywów i ich grup.

Odpisy z tytułu utraty wartości są ujmowane w wyniku finansowym. Utrata wartości ośrodka generującego środki pieniężne jest w pierwszej kolejności ujmowana jako zmniejszenie wartości firmy przypisanej do tego ośrodka (grupy ośrodków), a następnie jako zmniejszenie wartości bilansowej pozostałych aktywów tego ośrodka (grupy ośrodków) na zasadzie proporcjonalnej.

Wartość odzyskiwalna aktywów lub ośrodków generujących środki pieniężne definiowana jest jako większa z dwóch wartości: wartości netto możliwej do uzyskania ze sprzedaży oraz ich wartości użytkowej. Przy szacowaniu wartości użytkowej przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy użyciu stopy procentowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów. W przypadku aktywów, które nie generują niezależnych przepływów pieniężnych wartość użytkowa szacowana jest dla najmniejszego identyfikowalnego ośrodka generującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów przynależy.

Odpis wartości firmy z tytułu utraty wartości nie jest odwracany. W odniesieniu do innych aktywów, odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznane w poprzednich okresach, są poddawane na każdy dzień bilansowy ocenie, czy zaszyły przesłanki wskazujące na zmniejszenie utraty wartości lub jej całkowite odwrócenie. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest odwracany, jeżeli zmieniły się szacunki zastosowane do szacowania wartości odzyskiwalnej. Odpis z tytułu utraty wartości odwracany jest tylko do wysokości wartości bilansowej składnika aktywów pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, jaka byłaby wykazana w sytuacji, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został ujęty.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa i zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe są klasyfikowane jako inwestycja wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli są przeznaczone do obrotu lub zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu. Aktywa finansowe są zaliczane do wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli Grupa aktywnie zarządza takimi inwestycjami i podejmuje decyzje odnośnie do kupna i sprzedaży na podstawie ich wartości godziwej. Koszty transakcyjne związane z inwestycją są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie poniesienia.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające.

Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena, jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom, lub
- zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, lub
- zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się według wartości godziwej. Wszelkie zyski i straty dotyczące tych inwestycji ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują kapitałowe papiery wartościowe, które w innym przypadku byłyby klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży.

Aktywa i zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu

Do składników aktywów wycenianych w późniejszym terminie według zamortyzowanego kosztu Grupa zalicza np. udzielone pożyczki, czy nabyte dłużne papiery wartościowe z określonym terminem płatności, a także należności handlowe i pozostałe należności.

Składnik aktywów wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są wyłącznie spłatą wartości nominalnej i odsetek od wartości nominalnej pozostałej do spłaty.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w późniejszym terminie według zamortyzowanego kosztu Grupa zalicza otrzymane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane instrumenty dłużne, a także zobowiązania handlowe i pozostałe

Utrata wartości aktywów finansowych

Odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych jest ujmowany w momencie, kiedy istnieją obiektywne przesłanki, że zaistniały zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym składnikiem aktywów.

Utrata wartości w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu szacowana jest jako różnica między ich wartością bilansową, a wartością bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Odpis z tytułu utraty wartości w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży jest wyliczany przez odniesienie do ich bieżącej wartości godziwej.

Wartość bilansowa poszczególnych aktywów finansowych o jednostkowo istotnej wartości poddawana jest ocenie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Pozostałe aktywa finansowe są oceniane pod kątem utraty wartości zbiorczo, pogrupowane według podobnego poziomu ryzyka kredytowego.

Odpisy z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym. Jeżeli zmniejszenie wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży było ujmowane bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny, skumulowane straty, które były uprzednio ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny, ujmuje się w wyniku finansowym.

Odpisy z tytułu utraty wartości są odwracane, jeśli późniejszy wzrost wartości odzyskiwalnej może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po dniu ujęcia straty z tytułu utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości w odniesieniu do inwestycji w instrumenty kapitałowe zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży nie są odwracane przez wynik finansowy. Jeżeli wartość godziwa instrumentów dłużnych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży wzrośnie, a jej wzrost może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po ujęciu utraty wartości to uprzednio ujętą stratę z tytułu utraty wartości odwraca się z kwotą odwrócenia wykazaną w wyniku finansowym.

Zapasy

Zapasy są to aktywa:

- przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji przeznaczonej na taką sprzedaż, lub
- mające postać materiałów lub dostaw surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Ujęcie początkowe

Na moment początkowego ujęcia materiały i towary są wyceniane w cenie nabycia.

Na cenę nabycia składają się koszty zakupu (cena zakupu; cła importowe i pozostałe podatki; koszty transportu, załadunku, wyładunku, a także inne dające się przyporządkować koszty; od kosztów zakupu odejmuje się opusty, rabaty i inne podobne pozycje).

Do ceny nabycia nie zalicza się kosztów ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzeniem zapasów do postaci i miejsca, w jakich się znajdują w momencie wyceny i kosztów magazynowania.

Rozchód materiałów i towarów ustalany jest według metody FIFO (pierwsze przyszło – pierwsze wyszło).

Produkty w toku produkcji wyceniane są w wysokości bezpośrednich kosztów wytworzenia, w tym kosztów materiałów bezpośrednich i pracy bezpośredniej.

Produkty gotowe wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia.

Wyroby gotowe wycenia się w koszcie wytworzenia, które obejmują koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu. Do uzasadnionej, odpowiedniej do okresu wytwarzania produktu, części kosztów pośrednich zalicza się zmienne pośrednie koszty produkcji oraz tę część stałych, pośrednich kosztów produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych. Za normalny poziom wykorzystania zdolności produkcyjnych uznaje się przeciętną, zgodną z oczekiwaniami w typowych warunkach, wielkość produkcji za daną liczbę okresów lub sezonów, przy uwzględnieniu planowych remontów.

Wycena na dzień sprawozdawczy

Na dzień sprawozdawczy materiały i towary są wyceniane w cenie nabycia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty przydatności ekonomicznej.

Wartość netto możliwa do uzyskania jest to cena sprzedaży ustalona w toku zwykłej działalności gospodarczej pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji materiałów i towarów realizuje się na bieżąco w trakcie roku obrotowego. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność.

Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy materiałów, towarów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według indywidualnej oceny ceny możliwej do uzyskania na dzień sprawozdawczy.

Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny, jak i ich odwrócenia, ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako koszty działalności operacyjnej.

Należności handlowe i pozostałe

Należności handlowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej, a następnie wycenia się je według skorygowanej ceny nabycia, pomniejszając je o odpisy z tytułu utraty wartości.

Odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Grupa nie będzie w stanie otrzymać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności. Kwotę odpisu stanowi różnica pomiędzy wartością księgową danego składnika aktywów a wartością bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych według efektywnej stopy procentowej.

Odpisy aktualizujące dotyczące należności, wynikające z ostrożnej wyceny ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako koszty pozostałej działalności operacyjnej.

Późniejsze spłaty uprzednio odpisanych należności ujmuje się w pozycji pozostałe przychody operacyjne w Skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów

Grupa w kategoriach pozostałe należności ujmuje:

- zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie,
- zaliczki na poczet wartości niematerialnych,

- zaliczki na dostawy,
- inne należności.

Zaliczki wycenia się wg wydatkowanych środków pieniężnych oraz zgodnie z otrzymanymi fakturami dokumentującymi udzielenie zaliczki.

Rozliczenia międzyokresowe

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów obejmują poniesione wydatki, dotyczące przyszłych okresów, wykazywane po stronie aktywów.

Rozliczenia międzyokresowe obejmują m. in.

- krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe dotyczące kosztów rozliczanych w czasie,
- naliczone przychody szacowane z tytułu wyceny umów budowlanych.

Działalność zaniechana - część działalności Spółki, która została zbyta lub jest zakwalifikowana jako przeznaczona do sprzedaży. W przypadku jej wystąpienia Spółka będzie prezentowała wyniki działalności kontynuowanej oddzielnie od zaniechanej.

Kapitał zakładowy

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki Dominującej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze statutem Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Premia z tytułu emisji akcji po cenie przewyższającej ich wartość nominalną jest wykazywana, jako oddzielna pozycja kapitałów własnych. Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji zwykłych i opcji na akcje pomniejszają wartość kapitału.

Kapitał zapasowy tworzy się z zysku rocznego, z przeznaczeniem na pokrycie strat Grupy lub inne cele. O użyciu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, podmioty mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki.

W różnicach kursowych z przeliczenia jednostek podporządkowanych ujmowane są różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych.

Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w przypadku, gdy na Grupie ciąży bieżące zobowiązanie względem osoby trzeciej, które w przyszłości może z dużym prawdopodobieństwem spowodować wypływ z Grupy środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania, przy czym kwoty tego zobowiązania lub termin jego wymagalności nie są pewne.

Zobowiązanie może mieć charakter prawny, regulacyjny, umowny lub zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności Grupy, gdy poprzez ustalony sposób postępowania w przeszłości, opublikowanie zasad postępowania lub wystarczająco konkretne, aktualne oświadczenie, Grupa przekazała stronom trzecim, iż przyjmie na siebie określoną powinność oraz w konsekwencji wzbudziła u tych stron trzecich uzasadnione oczekiwanie, że powinność tę wypełni.

Oszacowanie wysokości rezerwy oparte jest na prawdopodobnym wydatku w celu uregulowania przez Grupę zobowiązania.

Wysokość utworzonych rezerw jest weryfikowana na dzień sprawozdawczy w celu skorygowania ich do wysokości szacunków zgodnych ze stanem wiedzy na ten dzień. Rozwiązanie rezerw następuje w przypadku, gdy przestało być prawdopodobne, że do wypełnienia obowiązku będzie konieczne wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Wykorzystanie rezerw następuje tylko zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały pierwotnie utworzone.

W sytuacji niemożliwości dokonania wiarygodnego oszacowania zobowiązania rezerwa nie jest ujęta, a zobowiązanie jest ujęte jako „zobowiązanie warunkowe”.

Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowym systemem wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalno-rentowych. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Odprawy emerytalno-rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Zobowiązania handlowe i pozostałe

Krótkoterminowe zobowiązania handlowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie wymagającej zapłaty. Wartość księgowa tych zobowiązań odpowiada w przybliżeniu wartości stanowiącej wysokość zamortyzowanego kosztu, przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązań krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług nie dyskontuje się.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty. Grupa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie, gdy zobowiązanie wygasto – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygast.

7. Zmiany wartości szacunkowych kwot, które były prezentowane w poprzednich okresach bieżącego roku obrotowego, lub zmiany wartości szacunkowych prezentowane w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w tym, w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie do bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. W niektórych istotnych kwestiach Zarząd opiera się na opiniach niezależnych ekspertów. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione w odpowiednich notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Okres amortyzacji rzeczowego majątku trwałego

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej rzeczowych aktywów trwałych.

Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Ustalenie i wycena rezerw

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe) zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Jednostka dominująca wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw

emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym, na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy się rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych.

Jednostka dominująca tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych oraz zwrotów produktów sprzedanych w ciągu ostatnich 3 lat obrotowych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych oraz zwrotów odnotowanych w latach ubiegłych. Przewiduje się, że większość tych kosztów zostanie poniesiona w dwóch kolejnych latach, a ich całość w ciągu 3 lat od dnia bilansowego. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne i zwroty oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży i aktualnych dostępnych informacjach na temat zwrotów w 3 letnim okresie gwarancyjnym na wszystkie sprzedane produkty. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 35.

Pozostałe rezerwy zostały wycenione zgodnie z najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku.

Składnik aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów i pasywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sprawozdawczy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego, bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Odpisy aktualizujące wartość należności i innych składników aktywów

Na dzień sprawozdawczy jednostki wchodzące w skład Grupy oceniają, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika należności, grupy należności lub innego składnika aktywów. Jeżeli wartość bieżąca składnika aktywów jest niższa od jego wartości księgowej, Grupa dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości przyszłych przepływów pieniężnych. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności i innych składników aktywów została zaprezentowana w nocie 18 i 20.

Umowy o usługę budowlaną

Przychody z tytułu umowy o usługę budowlaną składają się z kwoty pierwotnie uzgodnionej w umowie, skorygowanej o późniejsze zmiany w zakresie wykonywanych prac, roszczenia, w jakim jest prawdopodobne, że zmiany te wpłyną na wysokość przychodów, a ich efekt da się wiarygodnie wycenić. Tak szybko, jak możliwe staje się wiarygodne oszacowanie wyniku na umowie o usługę budowlaną, przychody umowne są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu proporcjonalnie do stopnia zaawansowania prac.

Stopień zaawansowania niezakończonych umów budowlanych ocenia się metodą kosztową polegającą na określeniu na dzień sprawozdawczy stopnia zaawansowania prac w takim procencie, jaki stanowi udział poniesionych od rozpoczęcia umowy do dnia bilansowego kosztów umowy w całkowitej kwocie kosztów wykonania umowy obejmującej koszty już poniesione oraz wynikające z aktualnego globalnego budżetu kosztów koszty wymagające jeszcze poniesienia dla pełnego wykonania umowy.

Jeśli wynik na umowie o usługę budowlaną nie może zostać wiarygodnie oszacowany, przychody z tytułu umowy ujmowane są tylko do wysokości poniesionych w związku z umową kosztów, których odzyskanie jest prawdopodobne. Oczekiwana strata na umowie jest ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Przychody ze sprzedaży usług budowlanych ujmuje się po spełnieniu następujących warunków:

- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób;
- jest prawdopodobne, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji;
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione przez jednostkę gospodarczą w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Zmiany szacunków

W okresach objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca zmiany metodologii dokonywania istotnych szacunków. Zmiany szacunków wynikały ze zdarzeń, jakie miały miejsce w okresach sprawozdawczych.

8. Zasady konsolidacji

Spółka dominująca, niezależnie od charakteru zaangażowania w danej jednostce (jednostce, w której dokonał inwestycji), określa swój status jednostki dominującej, oceniając, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonał inwestycji.

Spółka dominująca sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonała inwestycji, w przypadku, gdy z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę jednocześnie:

- sprawuje władzę nad jednostką, w której dokonał inwestycji;
- z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonał inwestycji, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników;
- posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonał inwestycji, do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszelkie jednostki, w odniesieniu do których Spółka dominująca ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości w ogólnej liczbie głosów w organach stanowiących. Jednostka dominująca sprawuje kontrolę nad jednostką zależną w szczególności, gdy z tytułu swojego zaangażowania w jednostkę zależną posiada prawa do jej wyników finansowych, ma możliwość wywierania wpływu na wysokość wyników finansowych oraz podlega ekspozycji na zmienność tych wyników.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przystaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli. Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą przejęcia. Przekazaną zapłatę w ramach połączenia jednostek wycenia się w wartości godziwej obliczanej jako ustaloną na dzień przejęcia sumę wartości godziwych aktywów przeniesionych przez jednostkę przejmującą, zobowiązań zaciągniętych przez jednostkę przejmującą wobec poprzednich właścicieli jednostki przejmowanej oraz udziałów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę przejmującą.

Koszty powiązane z przejęciem są to koszty, które jednostka przejmująca ponosi, aby doprowadzić do połączenia jednostek, np. opłaty z tytułu usług doradczych, prawnych, rachunkowości, wyceny oraz opłaty za inne usługi profesjonalne lub doradcze, koszty ogólnej administracji oraz koszty rejestracji i emisji dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych. Jednostka przejmująca rozlicza związane z przejęciem koszty jako koszt okresu, w którym koszty te są ponoszone w zamian za otrzymane usługi.

Jednostka przejmująca ujmuje wartość firmy na dzień przejęcia i wycenia w kwocie nadwyżki wartości a) nad wartością b):

- a) sumy:
  - przekazanej zapłaty wycenianej generalnie według wartości godziwej na dzień przejęcia,
  - kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej,
  - w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, w wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej,
- b) kwota netto ustalonej na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Niekiedy jednostka dokonuje okazynego nabycia, które jest połączeniem jednostek, w ramach którego kwota określona w pkt-cie b) przewyższa sumę kwot określonych w pkt-cie a). Jednostka przejmująca ujmuje powstały zysk w rachunku zysków i strat na dzień przejęcia. Zysk przypisuje się do jednostki przejmującej.

Na dzień 31.12.2018 i 31.12.2017 nie występuje wartość firmy ani zysk z okazynego nabycia.

Wartość bilansowa inwestycji jednostki dominującej w jednostce zależnej oraz część kapitału własnego jednostki zależnej, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej zostaje wyłączona.

Przychody i koszty, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane począwszy od dnia przejęcia kontroli. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba, że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przez przekazany składnik aktywów.

Skonsolidowane sprawozdania finansowe sporządza się stosując jednolite zasady rachunkowości. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zostają zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Udziały/akcje niekontrolujące oraz transakcje z udziałowcami / akcjonariuszami niekontrolującymi

Udziały niekontrolujące obejmują nie należące do Grupy udziały w spółkach objętych konsolidacją. Udziały niekontrolujące ustala się jako wartość aktywów netto jednostki powiązanej, przypadających na dzień nabycia, akcjonariuszom spoza Grupy Kapitałowej. Zidentyfikowane udziały niekontrolujące w swoim skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Jednostka Dominująca przedstawia oddzielnie od kapitału własnego właścicieli jednostki dominującej. Udziały niekontrolujące w aktywach netto obejmują:

- (i) wartość udziałów niekontrolujących z dnia pierwotnego połączenia, obliczoną zgodnie z MSSF 3, oraz
- (ii) zmiany w kapitale własnym przypadające na udział niekontrolujący począwszy od dnia połączenia.

Zmiany w udziale własnościowym Jednostki Dominującej w jednostce zależnej, które nie skutkują utratą przez jednostkę dominującą kontroli nad jednostką zależną, stanowią transakcje kapitałowe (tj. transakcje z właścicielami działającymi jako właściciele jednostki)

Zyski i straty oraz każdy składnik innych całkowitych dochodów przypisuje się do właścicieli jednostki dominującej oraz udziałów niekontrolujących. Łączne całkowite dochody przypisuje się do właścicieli jednostki dominującej oraz udziałów niekontrolujących nawet wtedy, gdy w rezultacie udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną.

9. Zastosowane kursy walut

Pozycje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym Spółka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich (PLN), który jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

Transakcje wyrażone w walutach obcych w dniu dokonania transakcji ujmowane są w walucie funkcjonalnej przy zastosowaniu kursu kupna lub kursu sprzedaży walut z dnia zawarcia transakcji. Pozycje pieniężne aktywów i pasywów wyrażone w walucie obcej są przeliczane na dzień bilansowy według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego na ten dzień. Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz wyceny bilansowej pożyczek, środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz kredytów bankowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji przychód lub koszt finansowy. Wszystkie pozostałe zyski lub straty prezentowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycjach przychodów lub kosztów działalności operacyjnej.

Niepieniężne pozycje aktywów i zobowiązań wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu dokonania transakcji. Niepieniężne pozycje bilansowe wyrażone w walucie obcej wyceniane według wartości godziwej są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego na dzień szacowania wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich rachunki zysków i strat są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako jego odrębny składnik. Sprawozdania jednostkowe spółek zagranicznych przeliczane są z uwzględnieniem czterech miejsc po przecinku. W związku z tym, że sprawozdanie skonsolidowane sporządzamy z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, mogą wystąpić zaokrąglenia i niezgodności w sumach na poziomie miejsc dziesiętnych. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Dla potrzeb wyceny bilansowej oraz przeliczenia na złote polskie sprawozdań finansowych zagranicznych jednostek i grup kapitałowych zastosowano następujące kursy walut obcych ustalone na podstawie notowań ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski („NBP”):

Średnie kursy wymiany złotego ustalane przez NBP na dzień ⁽¹⁾ ⁽²⁾	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
AZN	2,2151	2,0769
KZT	0,0101	0,0106
UAH	0,1357	0,1236
CZK	0,1673	0,1632
RUB	0,0541	0,0604
TRY	0,7108	0,9235

(1) Tabela kursów średnich NBP obowiązująca na dzień 31 grudnia 2018 roku.

(2) Tabela kursów średnich NBP obowiązująca na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Średni kurs wymiany złotego ustalane przez NBP za okres sprawozdawczy ⁽¹⁾ ⁽²⁾	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
AZN	2,1299	2,1745
KZT	0,0105	0,0116
UAH	0,1330	0,1402
CZK	0,1663	0,1614
RUB	0,0576	0,0644
TRY	0,7676	1,0295

(1) Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku.

(2) Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

10. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, zmiana zasad rachunkowości oraz korekty błędów

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono stosując jednolite zasady rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości i metod obliczeniowych, co w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym.

Przyjęcie nowych standardów (opisanych powyżej) nie spowodowało znaczących zmian w polityce rachunkowości Grupy ani w prezentacji danych w sprawozdaniach finansowych.

Korekty błędów nie miały miejsca w prezentowanych okresach.

INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Nota 1. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

Zgodnie z MSSF 15 przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów i usług, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług, rabaty i upusty są rozpoznawane w momencie, gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z ich własności zostały przeniesione na kupującego.

Przychody ze sprzedaży i przychody ogółem Grupy prezentują się następująco:

	<u>01.01 -31.12.2018</u>	<u>01.01 -31.12.2017</u>
Przychody ze sprzedaży produktów	61 866	47 368
Przychody ze sprzedaży usług	27 023	28 507
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	35 043	19 890
SUMA przychodów ze sprzedaży	123 932	95 765
Pozostałe przychody operacyjne	1 117	2 409
Przychody finansowe	278	120
SUMA przychodów ogółem	125 327	98 294

Przychody z działalności zaniechanej nie wystąpiły.

Nota 2. SEGMENTY OPERACYJNE

Segmenty operacyjne zostały wyłonione w oparciu o rachunkowość zarządczą prowadzoną przez Spółkę, na podstawie której kierownictwo podejmuje strategiczne decyzje. Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach operacyjnych są spójne z polityką rachunkowości Grupy. Transakcje z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi na następujące segmenty:

- **systemy zasilania**, w tym: systemy zasilania awaryjnego odbiorników stała i zmiennoprądowych, prostowniki, zasilacze buforowe, falowniki, przemienniki częstotliwości, filtry aktywne, systemy nadzoru układów zasilania, a także ogniwa paliwowe i inne urządzenia wchodzące w skład systemów zasilania,
- **usługi dla energetyki przemysłowej**, w tym: opracowanie koncepcji automatyzacji procesów technologicznych, opracowanie dokumentacji projektowej wykonawczej, kompletację urządzeń aparatury obiektowej oraz sterującej, wykonanie prefabrykatów montażowych, realizację dostaw aparatury kontrolno-pomiarowej na obiekty, demontaże i montaż obiektowej aparatury obiektowej, tras kablowych oraz magistral komunikacyjnych, w tym światłowodowych, demontaże i montaż szaf/stojaków krosowych, szaf systemów sterowania, stacji operatorskich i UPSów wraz z podłączeniem i sprawdzeniem, wykonanie instalacji zasilania i napięcia gwarantowanego, wykonanie prac pomiarowo-regulacyjnych, rozruch mechaniczny i technologiczny w zakresie wykonanych instalacji wraz ze szkoleniem obsługi, opracowanie dokumentacji powykonawczej oraz kompleksowe usługi: projektowanie, montaż, instalacja, uruchomienie, serwis gwarancyjny i pogwarancyjny urządzeń zasilających produkcji własnej,
- **pozostałe segmenty**, prowadzenie szkoleń i doradztwa w zakresie systemów zasilania dla przemysłu oraz jednostek naukowych, organizacja seminariów naukowo-technicznych, sprzedaż towarów i materiałów.

Nie wystąpiły różnice w poniższej prezentacji danych finansowych w układzie segmentów a polityką rachunkowości Grupy. Zarząd nie analizuje wartości łącznych aktywów i zobowiązań dla poszczególnych segmentów. Zarząd Spółki dominującej analizuje wyniki segmentów operacyjnych na poziomie zysku/(straty) brutto ze sprzedaży.

Informacje o poszczególnych segmentach operacyjnych występujących w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.

Rodzaj asortymentu	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Pozostałe nieprzypisane	Ogółem
	Systemy zasilania	Usługi dla energetyki przemysłowej	Pozostałe segmenty			
Przychody z poszczególnych segmentów w tym:	61 866	26 135	35 931	-	1 117	125 049
- uzyskiwane od zewnętrznych klientów	61 866	26 135	35 931	-	1 117	125 049
- uzyskiwane z tytułu transakcji z innymi segmentami tej samej jednostki	-	-	-	-	-	-
Koszty bezpośrednio związane z uzyskaniem przychodów z poszczególnych segmentów	38 741	22 699	28 904	-	21 930	112 274
Pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	-	800	800
Zysk/ (strata) segmentu	23 125	3 436	7 027	-	-21 613	11 975

Informacje o poszczególnych segmentach operacyjnych występujących w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

Rodzaj asortymentu	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Pozostałe nieprzypisane	Ogółem
	Systemy zasilania	Usługi dla energetyki przemysłowej	Pozostałe segmenty			
Przychody z poszczególnych segmentów w tym:	47 368	27 843	20 554	-	2 409	98 174
- uzyskiwane od zewnętrznych klientów	47 368	27 843	20 554	-	2 409	98 174
- uzyskiwane z tytułu transakcji z innymi segmentami tej samej jednostki	-	-	-	-	-	-
Koszty bezpośrednio związane z uzyskaniem przychodów z poszczególnych segmentów	34 836	24 737	17 949	-	19 947	97 469
Pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	-	1 430	1 430
Zysk/ (strata) segmentu	12 532	3 106	2 605	-	-18 970	-725

Przychody uzyskane od klientów zewnętrznych ze sprzedaży poszczególnych grup produktów, usług oraz towarów i materiałów przedstawiają się następująco:

	<u>01.01 -31.12.2018</u>	<u>01.01 -31.12.2017</u>
Produkty		
- urządzenia systemów zasilających	60 597	47 008
- dedykowane urządzenia rozdzielcze	1 270	360
Przychody ze sprzedaży produktów	61 867	47 368
Usługi		
- budowlano-montażowe dla branży AKPiA (aparatury kontrolno-pomiarowej i automatyki)	24 763	26 292
- serwisowe	1 493	1 617
- pozostałe	766	598
Przychody ze sprzedaży usług	27 022	28 507
Towary i materiały		
- towary	34 667	19 731
- pozostałe	376	159
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	35 043	19 890
SUMA przychodów ze sprzedaży	123 932	95 765

Główni klienci:

W 2018 i 2017 roku Grupa nie posiadała głównych klientów, od których była zależna.

Informacje geograficzne

Segmenty geograficzne za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.

Segmenty	łącznie pozostałe kraje						
	Polska	Europa UE	Europa poza UE	Azja	Ameryka Północna	Australia	
Sprzedaż klientom zewnętrznym	45 550	78 382	14 605	59 880	3 340	547	10

Segmenty geograficzne za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

Segmenty	łącznie pozostałe kraje						
	Polska	Europa UE	Europa poza UE	Azja	Afryka	Australia	
Sprzedaż klientom zewnętrznym	39 352	56 413	22 540	31 312	2 550	-	11

Nota 3. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	<u>01.01 -31.12.2018</u>	<u>01.01 -31.12.2017</u>
Amortyzacja	2 830	2 925
Zużycie materiałów i energii	31 579	30 440
Usługi obce	17 713	16 884
Podatki i opłaty	587	604
Wynagrodzenia	24 570	22 896
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	5 628	5 367
Pozostałe koszty rodzajowe	3 539	3 816
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:	86 446	82 932

Zmiana stanu produktów	-590	-1 625
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-1 430	-1 131
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-8 467	-7 513
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-13 463	-12 434
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	62 496	60 229

KOSZTY AMORTYZACJI I ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH UJĘTE W RZIS	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	2 203	2 272
Amortyzacja środków trwałych	1 358	1 282
Amortyzacja wartości niematerialnych	267	394
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość zapasów	578	596
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	129	160
Amortyzacja środków trwałych	126	157
Amortyzacja wartości niematerialnych	3	3
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	1 076	1 089
Amortyzacja środków trwałych	860	899
Amortyzacja wartości niematerialnych	216	190

KOSZTY ZATRUDNIENIA	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Wynagrodzenia	24 570	22 896
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	5 628	5 367
Suma kosztów świadczeń pracowniczych, w tym:	30 198	28 263
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	17 678	16 766
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	5 208	4 608
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	7 011	6 889

Nota 4. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	172	236
Rozwiązanie rezerw	26	42
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość składników aktywów	52	1 378
Uzyskane kary, grzywny i odszkodowania	15	77
Dotacje rządowe	610	473
Pozostałe	242	203
RAZEM	1 117	2 409

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Darowizny	-	1
Niezawinione niedobory składników majątku obrotowego	6	-
Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	452	1 039
Pozostałe	342	390
RAZEM	800	1 430

UTWORZENIE/ ROZWIĄZANIE ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NETTO	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Należności	400	-339
Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
RAZEM	400	-339

Nota 5. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

PRZYCHODY FINANSOWE	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Przychody z tytułu odsetek	249	109
Zysk netto ze zbycia aktywów i zobowiązań finansowych wycenionych w wartości godziwej przez wynik finansowy	14	-
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	-	-
Pozostałe	15	11
RAZEM	278	120

KOSZTY FINANSOWE	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Koszty z tytułu odsetek	1 332	1 028
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	507	185
Pozostałe	47	30
RAZEM	1 886	1 243

Nota 6. PODATEK DOCHODOWY I ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY

Główne składniki obciążenia podatkowego za lata objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym przedstawiają się następująco:

PODATEK DOCHODOWY WYKAZANY W RZIS	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Bieżący podatek dochodowy	2 030	944
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	2 023	944
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	7	-
Odroczony podatek dochodowy	1 496	101
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	1 496	101
Związany z obniżeniem stawek podatku dochodowego	-	-
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	3 526	1 045

BIEŻĄCY PODATEK DOCHODOWY	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Zysk przed opodatkowaniem	10 367	-1 848
Przychody wyłączone z opodatkowania	6 441	3 093
Koszty lat ubiegłych zmniejszające podstawę opodatkowania	2 816	3 292
Koszty niebędące kosztami uzyskania przychodów	-927	3 343
Przychody lat ubiegłych zwiększające podstawę do opodatkowania	6 622	8 321
Dochód do opodatkowania	6 805	3 431
Odliczenia od dochodu - darowizna, strata	328	1 449
Podstawa opodatkowania	6 477	1 982
Podatek dochodowy przy zastosowaniu bieżących stawek	1 906	944
Efektywna stawka podatku (udział podatku dochodowego w zysku przed opodatkowaniem)	18%	-

Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym. Część bieżąca podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym dla podmiotów działających na terenie Polski, dla podmiotów zagranicznych, zgodnie z obowiązującymi w danym kraju stawkami.

AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego na początek okresu:	1 682	1 772
Zwiększenia w ciągu okresu, w tym:	1 175	1 066
Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	30	22
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	36	62
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	55	46
Pozostałe rezerwy	47	21
Pozostałe aktywa	18	68
Kontrakty długoterminowe	791	541
Dyskonto należności długoterminowych	1	2
Ujemne różnice kursowe	-	1
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	-	106
Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne płatne w następnych okresach	62	51
Odpisy aktualizujące zapasy	108	96
Odpisy aktualizujące należności	27	50
Zmniejszenia w ciągu okresu, w tym:	669	1 148
Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	16	13
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	54	36
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	60	88
Pozostałe rezerwy	25	45
Pozostałe aktywa	3	34
Kontrakty długoterminowe	391	863
Dyskonto należności długoterminowych	8	3
Ujemne różnice kursowe	1	-
Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne płatne w następnych okresach	42	36
Odpisy aktualizujące zapasy	52	22
Odpisy aktualizujące należności	17	8
różnice kursowe z przeliczenia	-1	-8
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego na koniec okresu:	2 187	1 682

REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego na początek okresu:	718	696
Zwiększenia w ciągu okresu, w tym:	2 630	648
Różnica okresu amortyzacji	26	81
Leasing	1 620	-
Pozostałe aktywa	156	85
Niezafakturowane należności z usług budowlanych	828	482
Zmniejszenia w ciągu okresu, w tym:	609	625
Różnica okresu amortyzacji	18	28
Leasing	31	-
Pozostałe aktywa	101	25

Niezafakturowane należności z usług budowlanych	459	572
<i>różnice kursowe z przeliczenia</i>	-2	-1
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego na koniec okresu:	2 737	718

W wyniku transakcji dokonanej w maju 2018 roku przez APS Energia S.A. dotyczącej sprzedaży nieruchomości z jednoczesnym zawarciem umów leasingu tej nieruchomości (opisanej w nocie 12) powstała rezerwa na podatek odroczonego w wysokości 1 595 tys. zł.

Aktywa/Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego

	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	2 187	1 682
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	2 737	718
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność zaniechana	-	-
Aktywa/Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego	-550	964

Nota 7. DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA

Działalność zaniechana nie występuje.

Nota 8. UJAWNIEŃ ELEMENTÓW POZOSTAŁYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

	01.01 -31.12.2018	01.01 -31.12.2017
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-679	-415
Suma dochodów całkowitych	-679	-415

Nota 9. EFEKT PODATKOWY POZOSTAŁYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

	01.01 - 31.12.2018			01.01 - 31.12.2017		
	Kwota przed opodatkowaniem	Podatek	Kwota po opodatkowaniu	Kwota przed opodatkowaniem	Podatek	Kwota po opodatkowaniu
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-679	-	-679	-415	-	-415
Suma dochodów całkowitych	-679	-	-679	-415	-	-415

Nota 10. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Grupy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Działalność kontynuowana i zaniechana

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Zysk netto z działalności kontynuowanej	6 841	-2 893
Strata na działalności zaniechanej	-	-
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję	6 841	-2 893
Efekt rozwodnienia:	-	-
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję	6 841	-2 893

Liczba wyemitowanych akcji

	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Średnia ważona liczba akcji przypadających na akcjonariuszy Spółki wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości podstawowego zysku na jedną akcję w szt.	28 185 494	28 185 494
Efekt rozwodnienia liczby akcji zwykłych	-	1 486 301
- akcje serii F*	-	1 486 301
Średnia ważona liczba akcji zwykłych przypadających na akcjonariuszy Spółki wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości rozwodnionego zysku na jedną akcję w szt.	28 185 494	29 671 795

* Do wyliczenia rozwodnionej liczby akcji zwykłych przyjęto maksymalną liczbę akcji serii F, która została określona w Uchwale WZ z dnia 29 maja 2017 roku.

	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Zysk (strata) na jedną akcję		
Zysk (strata) netto na jedną akcję (w zł)		
Podstawowy za okres obrotowy	0,24	-0,10
Rozwodniony za okres obrotowy	0,24	-0,10

Nota 11. DYWIDENDY WYPŁACONE, ZAPROPONOWANE LUB UCHWALONE DO DNIA ZATWIERDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

W okresie 2018 roku oraz po zakończeniu tego okresu do momentu publikacji niniejszego raportu okresowego Spółka nie wypłacała dywidendy, a organy Spółki nie podejmowały żadnych decyzji dotyczących wypłaty lub rekomendowania wypłaty dywidendy.

Nota 12. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Struktura własnościowa

STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA - wartość netto	31.12.2018	31.12.2017
Własne	10 203	34 665
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	26 338	2 797
Razem	36 541	37 462

Rzeczowe aktywa trwałe, do których tytuł prawny podlega ograniczeniom oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Na dzień 31 grudnia 2018 roku grunty o wartości bilansowej 3 576 tys. zł oraz budynki i budowle o wartości bilansowej 20 156 tys. zł stanowiły przedmiot umów leasingu zwrotnego.

Grunty o wartości 2 158 tys. zł objęte były hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytu bankowego Spółki (nota 31).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nieruchomości o wartości bilansowej 26 249 tysięcy PLN objęte były hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Spółki. Kredyty inwestycyjne dotyczyły zakupu działek pod inwestycję w Stanisławowie Pierwszym. Kredyt hipoteczny przeznaczony został na finansowanie bieżącej działalności.

Ponadto prawo użytkowania wieczystego, wykazane jako grunty o wartości 232 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 232 tysięcy PLN) objęte jest hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 31).

Koszty finansowania zewnętrznego

W 2018 i 2017 roku nie wystąpiły koszty finansowania zewnętrznego.

Zmiany środków trwałych (wg grup rodzajowych) – za okres 01.01.2018-31.12.2018 r.

	<u>Grunty</u>	<u>Budynki i budowle</u>	<u>Maszyny i urządzenia</u>	<u>Środki transportu</u>	<u>Pozostałe środki trwałe</u>	<u>Razem</u>
Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2018 roku	5 966	25 396	7 183	4 562	2 193	45 300
Zwiększenia, z tytułu:	3 576	20 454	462	666	172	25 330
- nabycia środków trwałych	-	-	70	22	81	173
- wytworzenie we własnym zakresie środków trwałych	-	-	392	-	91	483
- zawartych umów leasingu	3 576	20 454	-	644	-	24 674
Zmniejszenia, z tytułu:	3 576	21 262	-	389	2	25 229
- zbycia	3 576	21 262	-	389	-	25 227
- likwidacji	-	-	-	-	2	2
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-16	-1	-24	-41
Wartość bilansowa brutto na dzień 31.12.2018 roku	5 966	24 588	7 629	4 838	2 339	45 360
Umorzenie na dzień 01.01.2018 roku	-	1 305	2 717	2 558	1 263	7 843
Zwiększenia, z tytułu:	-	624	800	642	278	2 344
- amortyzacji ujętą w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	-	624	800	642	278	2 344
Zmniejszenia, z tytułu:	-	969	-	369	2	1 340
- likwidacji	-	-	-	-	2	2
- sprzedaży	-	969	-	369	-	1 338
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-13	-	-10	-23
Umorzenie na dzień 31.12.2018 roku	-	960	3 504	2 831	1 529	8 824
Odpisy aktualizujące na 01.01.2018 roku	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące na 31.12.2018 roku	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	5 966	23 628	4 125	2 007	810	36 536

W dniu 29 maja 2018 r. APS Energia S.A. zawarła umowę sprzedaży na rzecz ING Lease Polska sp. z o.o. (ING) nieruchomości Emitenta położonej w Stanisławowie Pierwszym (ul. Strużańska 14), która składa się z gruntu oraz budynku biurowo – produkcyjnego oraz budowli (Nieruchomość). Własność budynku została przeniesiona na ING bez jakichkolwiek innych elementów, w szczególności umów dotyczących budynku wiążących Emitenta z innymi podmiotami, zobowiązań czy należności (z wyłączeniem przechodzących na ING z mocy prawa) oraz praw i obowiązków wynikających z umowy najmu niewielkiej części budynku, zawartej przez Emitenta ze spółką zależną ENAP S.A. Cena sprzedaży Nieruchomości wyniosła 29,47 mln zł brutto.

Jednocześnie Nieruchomość została oddana przez ING Emitentowi do używania na podstawie umów leasingu na okres 10 lat (przy czym, faktyczny okres trwania umów nie będzie krótszy niż 5 lat). W umowach leasingu określono wartość początkową Nieruchomości na kwotę 23,96 mln zł netto (w tym wartość początkową budynku na kwotę 20,38 mln zł i wartość początkową gruntu na kwotę 3,58 mln zł). Po zakończonym okresie leasingu Emitent dokona wykupu Nieruchomości. Umowy leasingu obejmują przedwstępną umowę sprzedaży Nieruchomości, która zakłada, że po upływie okresu trwania umów, Emitent będzie uprawniony do nabycia Nieruchomości, przy czym cena wykupu budynku będzie odpowiadać jego wartości końcowej stanowiącej 46% wartości początkowej, zaś cena wykupu gruntu będzie równa 1 zł netto.

Zmiany środków trwałych (wg grup rodzajowych) – za okres 01.01.2017-31.12.2017 r.

	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Razem
Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2017 roku	5 966	25 372	5 917	4 223	2 134	43 612
Zwiększenia, z tytułu:	-	24	1 296	1 080	93	2 493
- nabycia środków trwałych	-	24	1 275	687	93	2 079
- wytworzenie we własnym zakresie środków trwałych	-	-	21	-	-	21
- zawartych umów leasingu	-	-	-	393	-	393
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	3	724	10	737
- zbycia	-	-	-	724	-	724
- likwidacji	-	-	3	-	10	13
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-27	-17	-24	-68
Wartość bilansowa brutto na dzień 31.12.2017 roku	5 966	25 396	7 183	4 562	2 193	45 300
Umorzenie na dzień 01.01.2017 roku	-	670	2 068	2 533	1 002	6 273
Zwiększenia, z tytułu:	-	635	673	748	282	2 338
- amortyzacji ujętą w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	-	635	673	748	282	2 338
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	2	712	10	724
- likwidacji	-	-	2	-	10	12
- sprzedaży	-	-	-	712	-	712
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-22	-11	-11	-44
Umorzenie na dzień 31.12.2017 roku	-	1 305	2 717	2 558	1 263	7 843
Odpisy aktualizujące na 01.01.2017 roku	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące na 31.12.2017 roku	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	5 966	24 091	4 466	2 004	930	37 457

Środki trwałe w budowie

Stan na 01.01.2018	Poniesione nakłady w roku obrotowym	Rozliczenie nakładów				Stan na 31.12.2018
		Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	
5	-	-	-	-	-	5

Stan na 01.01.2017	Poniesione nakłady w roku obrotowym	Rozliczenie nakładów				Stan na 31.12.2017
		Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	
5	-	-	-	-	-	5

Wartość i powierzchnia gruntów użytkowanych wieczysto (nie dotyczy Spółek zagranicznych)

Adres nieruchomości	Nr księgi wieczystej lub zbiorów dokumentów	Nr działki	Powierzchnia działki [m ²] na 31.12.2018	Wartość na 31.12.2018	Powierzchnia działki [m ²] na 31.12.2017	Wartość na 31.12.2017
Wilczkowice Górne gm. Kozienice	RA1K/00058220/7	328/40, 328/42	7 932	232	7 932	232
OGÓŁEM			7 932	232	7 932	232

Leasingowane środki trwałe

Środki trwałe	31.12.2018			31.12.2017		
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto
Nieruchomości	24 030	298	23 732	-	-	-
Maszyny i urządzenia	463	196	267	463	121	342
Środki transportu	2 812	1 062	1 750	2 829	1 104	1 725
Pozostałe środki trwałe	708	351	357	708	210	498
Razem	28 013	1 907	26 106	4 000	1 435	2 565

Na aktywach użytkowanych na mocy umów leasingowych oraz umów dzierżawy z opcją zakupu został ustanowiony zastaw pod zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

W latach 2017-2018 nie dokonywano odpisów aktualizujących wartość środków trwałych.

Nota 13. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) – za okres 01.01.2018-31.12.2018 r.

	Koszty prac rozwojowych ¹	Koszty prac rozwojowych w toku wytworzenia ¹	Znaki towarowe ²	Patenty i licencje ²	Oprogramowanie komputerowe ²	Inne ²	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2018 roku	4 697	2 556	40	-	1 120	189	8 602
Zwiększenia, z tytułu:	1 091	596	-	-	252	-	1 939
- prace rozwojowe wytworzone we własnym zakresie/nabycia	386	596	-	-	252	-	1 234
- przeniesienie z prac rozwojowych w toku	705	-	-	-	-	-	705
Zmniejszenia, z tytułu:	95	705	-	-	-	-	800
- przeniesienie z prac rozwojowych w toku	-	705	-	-	-	-	705
- inne	95	-	-	-	-	-	95
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-13	-	-13
Wartość bilansowa brutto na dzień 31.12.2018 roku	5 693	2 447	40	-	1 359	189	9 728
Umorzenie na dzień 01.01.2018 roku	4 180	-	40	-	631	160	5 011
Zwiększenia, z tytułu:	337	-	-	-	149	-	486
- amortyzacji ujętą w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	337	-	-	-	149	-	486
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-4	-	-4
Umorzenie na dzień 31.12.2018 roku	4 517	-	40	-	776	160	5 493
Odpisy aktualizujące na 01.01.2018 roku	-	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące na 31.12.2018 roku	-	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2018 roku	1 176	2 447	-	-	583	29	4 235

¹ Wytworzone we własnym zakresie,

² Zakupione/powstałe w wyniku połączenia jednostek gospodarczych

Zmiany wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) – za okres 01.01.2017-31.12.2017 r.

	Koszty prac rozwojowych ¹	Koszty prac rozwojowych w toku wytworzenia ¹	Znaki towarowe ²	Patenty i licencje ²	Oprogramowanie komputerowe ²	Inne ²	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na dzień 01.01.2017 roku	4 602	1 518	40	-	977	189	7 326
Zwiększenia, z tytułu:	95	1 133	-	-	143	-	1 371
- prace rozwojowe wytworzone we własnym zakresie/nabycia	-	1 133	-	-	143	-	1 276
- przeniesienie z prac rozwojowych w toku	95	-	-	-	-	-	95
Zmniejszenia, z tytułu:	-	95	-	-	-	-	95
- przeniesienie z prac rozwojowych w toku	-	95	-	-	-	-	95
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa brutto na dzień 31.12.2017 roku	4 697	2 556	40	-	1 120	189	8 602
Umorzenie na dzień 01.01.2017 roku	3 713	-	40	-	512	160	4 425
Zwiększenia, z tytułu:	467	-	-	-	120	-	587
- amortyzacji ujętą w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	467	-	-	-	120	-	587
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-1	-	-1
Umorzenie na dzień 31.12.2017 roku	4 180	-	40	-	631	160	5 011
Odpisy aktualizujące na 01.01.2017 roku	-	-	-	-	-	-	-
Zwiększenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące na 31.12.2017 roku	-	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa netto na dzień 31.12.2017 roku	517	2 556	-	-	489	29	3 591

¹ Wytworzone we własnym zakresie,

² Zakupione/powstałe w wyniku połączenia jednostek gospodarczych

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości

W latach 2017-2018 nie dokonywano odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości wartości niematerialnych.

Struktura własności

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Własne	4 235	3 591
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	-	-
Razem	4 235	3 591

Nota 14. WARTOŚĆ FIRMY

Nie występuje.

Nota 15. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

Nie występuje.

Nota 16. AKCJE I UDZIAŁY W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH NIE OBJĘTYCH KONSOLIDACJĄ

Nie występuje.

Nota 17. POZOSTAŁE AKTYWA TRWAŁE

Nie występuje.

Nota 18. ZAPASY

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od ich ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość netto możliwa do uzyskania jest oszacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku bieżącej działalności gospodarczej, pomniejszona o szacowane koszty wykończenia oraz koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

	31.12.2018	31.12.2017
Materiały na potrzeby produkcji	6 485	4 631
Półprodukty i produkty w toku	4 427	3 898
Produkty gotowe	2 073	1 587
Towary	1 773	1 153
Zapasy ogółem, w tym:	14 758	11 269
- wartość bilansowa zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	5 500	3 600

Zapasy w kwocie 5 500 tys. zł na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz 3 600 tys. zł na dzień 31 grudnia 2017 r. stanowiły zabezpieczenie zaciągniętego kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 3 500 tys. zł.

Zapasy w okresie 01.01.-31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	półprodukty i produkty				Razem
	materiały	produkcja w toku	gotowe	towary	
Wartość zapasów ujętych jako koszt w okresie	24 131	7 099	8 921	25 254	65 405
Odpisy wartości zapasów ujęte jako koszt w okresie	450	15	50	63	578
Odpisy wartości zapasów odwrócone w okresie	78	-	241	43	362

Analiza wiekowa zapasów w okresie 01.01. - 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	Okres zalegania w dniach				Razem
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat	
Materiały (brutto)	5 743	844	366	1 281	8 234
Materiały (odpisy)	-	291	185	1 273	1 749
Materiały netto	5 743	553	181	8	6 485
Półprodukty i produkty w toku (brutto)	4 395	42	44	105	4 586
Półprodukty i produkty w toku (odpisy)	-	21	33	105	159
Półprodukty i produkty w toku (netto)	4 395	21	11	-	4 427
Produkty gotowe (brutto)	1 997	83	121	119	2 320
Produkty gotowe (odpisy)	-	42	91	114	247
Produkty gotowe (netto)	1 997	41	30	5	2 073
Towary (brutto)	1 769	1	3	62	1 835
Towary (odpisy)	-	-	-	62	62
Towary (netto)	1 769	1	3	-	1 773

Zmiany stanu odpisów aktualizujących zapasy

Wyszczególnienie	Odpisy aktualizujące				Razem odpisy aktualizujące zapasy
	Odpisy aktualizujące materiały	Odpisy aktualizujące półprodukty i produkty w toku	Odpisy aktualizujące produkty gotowe	Odpisy aktualizujące towary	
Stan na dzień 01.01.2018 roku	1 517	151	438	48	2 154
Zwiększenia, w tym:	450	15	50	63	578
- utworzenie odpisów aktualizujących ujętych jako koszt w okresie	450	15	50	63	578
Zmniejszenia, w tym:	218	7	241	49	515
- odwrócenie odpisów aktualizujących ujęte jako zmniejszenie kosztów okresu	78	-	241	43	362
- wykorzystanie odpisów	140	7	-	6	153
Stan na dzień 31.12.2018 roku	1 749	159	247	62	2 217
Stan na dzień 01.01.2017 roku	1 269	137	298	47	1 751
Zwiększenia, w tym:	339	39	168	50	596
- utworzenie odpisów aktualizujących ujętych jako koszt w okresie	339	39	168	50	596
Zmniejszenia, w tym:	91	25	28	49	193
- odwrócenie odpisów aktualizujących ujęte jako zmniejszenie kosztów okresu	86	25	28	26	165
- wykorzystanie odpisów	5	-	-	23	28
Stan na dzień 31.12.2017 roku	1 517	151	438	48	2 154

Utworzenie odpisów aktualizujących na zapasy wynika z porównania wartości bilansowej zapasów z ich wartością odzyskiwalną, tj. do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania, której osiągnięcia oczekuje się z tytułu sprzedaży lub wykorzystywania. Odpisy tworzone są również na zapasy zalegające zgodnie z polityką rachunkowości Grupy. Odpis obciąża koszty danego okresu. Odwrócenie odpisów następuje w momencie ustania przyczyny utworzenia i jest ujęte jako zmniejszenie kosztów danego okresu.

Nota 19. DŁUGOTERMINOWE UMOWY O USŁUGĘ BUDOWLANĄ

Wyszczególnienie	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży robót budowlanych (kontraktów długoterminowych)	13 435	20 763
Koszt wytworzenia robót budowlanych	11 951	18 326
Wynik	1 484	2 437

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa		
Kwoty należne od odbiorców z tytułu umów o budowę	2 313	2 209
- w tym kaucje zatrzymane	338	280
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu wyceny kontraktów (kwoty brutto należne od zamawiających z tytułu umów o budowę)	5 521	2 753
Pasywa		
Kwoty należne dostawcom z tytułu umów o budowę	4 446	2 023
Zaliczki na roboty budowlane	143	336
Rezerwy na przewidywane straty	-	-
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu wyceny kontraktów (kwoty brutto należne od zamawiających z tytułu umów o budowę)	13	3

Nota 20. NALEŻNOŚCI HANDLOWE

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Należności handlowe	29 982	26 174
- od jednostek powiązanych	-	-
- od pozostałych jednostek	29 982	26 174
Odpisy aktualizujące	940	1 158
Należności handlowe brutto	30 922	27 332

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Na 31 grudnia 2018 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 940 tysięcy PLN (2017: 1 158 tysięcy PLN) zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności handlowych

	01.01 - 31.12.2018	01.01 - 31.12.2017
Stan odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na początek okresu	1 158	1 617
Zwiększenia, w tym:	452	1 038
- dokonanie odpisów na należności przeterminowane i sporne	452	1 038
Zmniejszenia w tym:	590	1 383
- wykorzystanie odpisów aktualizujących	538	5
- rozwiązanie odpisów aktualizujących w związku ze spłatą należności	52	1 378
Różnice kursowe z przeliczenia	-80	-114
Stan odpisów aktualizujących wartość należności handlowych na koniec okresu	940	1 158

Należności handlowe o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty

	31.12.2018	31.12.2017
0-90	20 261	17 030
90-180	2 684	3 689
180-360	1 553	-
powyżej 360	418	276
Przeterminowane	6 006	6 337
Należności handlowe brutto	30 922	27 332
odpis aktualizujący wartość należności	940	1 158
Należności handlowe netto	29 982	26 174

Przeterminowane należności handlowe

Wyszczególnienie	Razem	Nie przeterminowane	Przeterminowanie w dniach				
			< 60 dni	60 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31.12.2018							
należności brutto	30 922	24 915	4 525	215	561	77	629
odpisy aktualizujące	940	-	-	-	374	-	566
należności netto	29 982	24 915	4 525	215	187	77	63
31.12.2017							
należności brutto	27 332	20 995	4 224	93	96	600	1 324
odpisy aktualizujące	1 158	-	-	-	-	83	1 075
należności netto	26 174	20 995	4 224	93	96	517	249

Należności handlowe dochodzone na drodze sądowej

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Należności handlowe skierowane na drogę postępowania sądowego	454	991
Odpisy aktualizujące wartość należności spornych	404	923
Wartość netto należności handlowych dochodzonych na drodze sądowej	50	68

Nota 21. POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Pozostałe należności, w tym:	1 101	674
- z tytułu podatków, z wyjątkiem podatku dochodowego od osób prawnych	342	201
- z tytułu ceł	243	110
- z tytułu ubezpieczeń	-	18
- inne	516	345
Odpisy aktualizujące wartość należności pozostałych	-	-
Pozostałe należności brutto	1 101	674

Struktura walutowa należności handlowych i pozostałych

waluta	31.12.2018		31.12.2017	
	w walucie	po przeliczeniu na	w walucie	po przeliczeniu na
		PLN		PLN
PLN	19 243	19 243	16 074	16 074
EUR	179	768	4	18
USD	13	49	2	9
AZN	15	33	15	31
KZT	48 279	488	51 364	544
UAH	273	37	295	36
CZK	12 470	2 086	6 624	1 081
RUB	171 957	9 302	168 961	10 205
TRY	24	17	9	8
Razem należności handlowe i pozostałe brutto	X	32 023	X	28 006

Nota 22. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Nota 23. POZOSTAŁE AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

	31.12.2018		31.12.2017	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Pożyczki udzielone	20	-	20	-
Gwarancje bankowe/depozyty bankowe	1 870	-	392	-
Razem aktywa i zobowiązania finansowe	1 890	-	412	-
- długoterminowe	261	-	46	-
- krótkoterminowe	1 629	-	366	-

W kwocie 1 870 tys. zł zawarty jest depozyt zabezpieczający, wynikający z podpisanej przez APS Energia S.A. z ING Lease Polska Sp. z o.o. umowy leasingu nieruchomości w wysokości 1 198 tys. zł.

Udzielone pożyczki

	31.12.2018	31.12.2017
Udzielone pożyczki	20	20
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	-	-
Suma netto udzielonych pożyczek	20	20
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	20	20

Nota 24. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	31.12.2018	31.12.2017
- ubezpieczenia majątkowe	118	107
- koszty przyszłych okresów	52	40
- aktywa z tyt. niezakończonych umów długoterminowych	5 521	2 753
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe	28	2

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	5 719	2 902
--	--------------	--------------

Nota 25. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych:	4 351	3 320
kasa	27	16
bank	4 324	3 304
Inne środki pieniężne:	-	1 739
Środki pieniężne w drodze	-	339
Lokaty krótkoterminowe o terminie realizacji do 3 m-cy	-	1 400
Razem	4 351	5 059

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 4 351 tysięcy PLN (31 grudnia 2017 roku: 5 059 tysięcy PLN).

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	31.12.2018	31.12.2017
Kaucje	573	79
Razem	573	79

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 2 910 tysięcy PLN (31 grudnia 2017 roku: 796 tysięcy PLN).

Środki pieniężne do dyspozycji jednostki, nie wykazywane w pozycji bilansowej	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne ZFŚS	31	96
Dostępne, niewykorzystane środki pieniężne w ramach kredytu w rachunku bieżącym	2 910	796
Razem	2 941	892

Nota 26. KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał zakładowy – struktura

Seria/emisja rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji w szt.	Wartość jednostkowa w zł.	Wartość emisji wg wartości nominalnej w zł.	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji
A / Akcje na okaziciela	zwykłe	-	19 608 000	0,20	3 921 600	gotówka i aport	18.01.2010
B / Akcje na okaziciela	zwykłe	-	4 902 000	0,20	980 400	gotówka	18.01.2010
D / Akcje na okaziciela	zwykłe	-	1 400 000	0,20	280 000	gotówka	25.05.2013
C1/ Akcje na okaziciela	zwykłe	-	207 280	0,20	41 456	gotówka	27.02.2014
E / Akcje na okaziciela	zwykłe	-	1 730 000	0,20	346 000	gotówka	24.09.2015
C2/ Akcje na okaziciela	zwykłe	-	156 107	0,20	31 221,4	gotówka	04.02.2016
C3/ Akcje na okaziciela	zwykłe	-	182 107	0,20	36 421,4	gotówka	04.02.2016
Razem			28 185 494		5 637 098,8		

Kapitał zakładowy – struktura cd.

Akcjonariusz	Liczba akcji	% kapitału akcyjnego	Liczba głosów	% głosów
Antoni Dmowski	7 889 772	28,0%	7 889 772	28,0%
Piotr Szewczyk	7 890 114	28,0%	7 890 114	28,0%
Paweł Szumowski	7 890 114	28,0%	7 890 114	28,0%
Investors TFI S.A.	1 606 669	5,7%	1 606 669	5,7%
Pozostali	2 908 825	10,3%	2 908 825	10,3%
Razem	28 185 494	100,0%	28 185 494	100,0%

Zmiana stanu kapitału zakładowego

	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał zakładowy na początek okresu	5 637	5 637
Zwiększenia, z tytułu:	-	-
Zmniejszenia, z tytułu:	-	-
Kapitał zakładowy na koniec okresu	5 637	5 637

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 0,20 PLN i zostały w pełni opłacone.

Nota 27. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ CENY NOMINALNEJ

W 2013 roku został utworzony kapitał zapasowy, który powstał z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 4 060 tys. zł, pomniejszonej o koszty emisji akcji, ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 395 tys. zł.

W 2015 roku dokonano kolejnej emisji akcji, w wyniku czego kapitał zapasowy został podwyższony o kwotę 6 163 tys. zł. Nadwyżka wartości emisyjnej nad nominalną wyniosła 7 439 tys. zł, natomiast koszty emisji 1 276 tys. zł.

Nota 28. POZOSTAŁE KAPITAŁY

Pozostałe kapitały

	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał zapasowy	18 321	20 098
Kapitał z aktualizacji wyceny	-	-
Pozostały kapitał rezerwowi	2 101	2 101
Akcje własne (-)	-	-
RAZEM	20 422	22 199

Kapitał rezerwowi powstał w związku z podjęciem uchwały nr 2/2013 Walnego Zgromadzenia APS Energia S.A. z dnia 10 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Programu Motywacyjnego dla Członków Zarządu Spółki oraz innych osób spośród kierownictwa Spółki oraz spółek zależnych.

Zmiana stanu pozostałych kapitałów

Wyszczególnienie	Kapitał z				Razem
	Kapitał zapasowy	aktualizacji wyceny	Kapitał rezerwowi	Akcje własne	
Stan na dzień 01.01.2018 r.	20 098	-	2 101	-	22 199
Zwiększenia w okresie:	-	-	-	-	-
Wpłaty na akcje objęte Programem Motywacyjnym	-	-	-	-	-
Utworzenie kapitału rezerwowego na ewentualne umorzenie akcji	-	-	-	-	-
Podział/ pokrycie zysku/straty netto	-	-	-	-	-
Element kapitałowy programu motywacyjnego dla pracowników	-	-	-	-	-

Wyszczególnienie	Kapitał z aktualizacji wyceny				Razem
	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy	Akcje własne		
Zmniejszenia w okresie:	1 777	-	-	-	1 777
Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego	-	-	-	-	-
Podział/ pokrycie zysku/straty netto	1 777	-	-	-	1 777
Stan na dzień 31.12.2018 r.	18 321	-	2 101	-	20 422
Stan na dzień 01.01.2017 r.	19 691	-	2 101	-	21 792
Zwiększenia w okresie:	407	-	-	-	407
Wpłaty na akcje objęte Programem Motywacyjnym	-	-	-	-	-
Utworzenie kapitału rezerwowego na ewentualne umorzenie akcji	-	-	-	-	-
Podział/ pokrycie zysku/straty netto	407	-	-	-	407
Element kapitałowy programu motywacyjnego dla pracowników	-	-	-	-	-
Zmniejszenia w okresie:	-	-	-	-	-
Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego	-	-	-	-	-
Stan na dzień 31.12.2017 r.	20 098	-	2 101	-	22 199

Nota 29. NIEPODZIELONY WYNIK FINANSOWY

Niepodzielony wynik obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy:

	31.12.2018	31.12.2017
Kwoty zawarte w pozycji niepodzielony wynik niepodlegające wypłacie w formie dywidendy :		
niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych w bilansie 2010	-5 573	-5 573
podział zysku za rok 2010	2 088	2 088
podział zysku za rok 2011	6 298	6 298
podział zysku za rok 2012	485	485
podział zysku za rok 2013	1 684	1 684
podział zysku za rok 2014	499	499
podział zysku za rok 2015	-151	-151
podział zysku za rok 2016	1 542	1 542
podział zysku za rok 2017	-1 116	-
RAZEM	5 756	6 872

Nota 30. KAPITAŁ AKCJONARIUSZY NIEKONTROLUJĄCYCH

Nie występuje.

Nota 31. KREDYTY I POŻYCZKI

	31.12.2018	31.12.2017
Kredyty w rachunku bieżącym	4 948	7 904
Kredyty bankowe	2 149	12 061
Pożyczki	-	1 000
Suma kredytów i pożyczek, w tym:	7 097	20 965
- długoterminowe	1 557	5 187
- krótkoterminowe	5 540	15 778

Struktura zapadalności kredytów i pożyczek

	<u>31.12.2018</u>	<u>31.12.2017</u>
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	5 540	15 778
Kredyty i pożyczki długoterminowe	1 557	5 187
- płatne powyżej 1 roku do 3 lat	1 137	2 970
- płatne powyżej 3 lat do 5 lat	420	1 611
- płatne powyżej 5 lat	-	606
Kredyty i pożyczki razem	7 097	20 965

Kredyty i pożyczki – stan na 31.12.2018

Nazwa banku /pożyczkodawcy i rodzaj kredytu/pożyczki	Kwota kredytu/pożyc zki wg umowy [tys. PLN]	Kwota pozostała do spłaty [tys. PLN]	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	Zabezpieczenia
Kredyt w rachunku bieżącym/ Alior Bank S.A.	3 500	1 418	3,23%	2019-06-19	pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach bankowych, zastaw rejestrowy na zapasach o wartości nie niższej niż 3 600 tys. pln, przelew praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych
Kredyt inwestycyjny/ Alior Bank S.A.	1 570	1 070	5,07%	2023-08-30	hipoteka na nieruchomości w Stanisławowie Pierwszym do kwoty 2 225 tys. pln, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego
Kredyt inwestycyjny/ Alior Bank S.A.	858	224	6,18%	2022-08-22	pełnomocnictwo do rachunku, zastaw na przedmiocie inwestycji, przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia, przelew wierzytelności (cesja cicha) z tytułu umowy o dofinansowaniu projektu dotacji, blokada rachunku pomocniczego do wysokości dotacji
Kredyt inwestycyjny Alior	4 600	823	7,71%	2022-01-31	Hipoteka do wysokości 12 290 tys. pln na prawie użytkowania wieczystego, pełnomocnictwo dla banku do rachunku, potwierdzony przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych na sumę ubezpieczeniową nie niższą niż 3 000 tys. pln, potwierdzony przelew wierzytelności z umowy o udzielenie dotacji, poręczenie APS Energia.
Kredyt w r-ku bieżącym ALIOR	4 000	3 530	4,68%	2019-07-02	Hipoteka do kwoty 15 mln PLN na prawie użytkowania wieczystego., Potwierdzony przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej na sumę ubezpieczenia nie niższą niż 3 mln pln., Poręczenie wg prawa cywilnego APS ENERGIA S.A., Gwarancja de minimis., Pełnomocnictwo do rachunku bieżącego kredytobiorcy
Kredyt samochodowy	70	31	5,00%	2020-07-14	Umowa przeniesienia prawa własności
Pozostałe (karta kredytowa)	67	1	18%	nieokreślony	-
RAZEM		7 097			

Kredyty i pożyczki – stan na 31.12.2017

Nazwa banku /pożyczkodawcy i rodzaj kredytu/pożyczki	Kwota kredytu/pożyczki i wg umowy [tys. PLN]	Kwota pozostała do spłaty [tys. PLN]	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	Zabezpieczenia
Kredyt w rachunku bieżącym/ Alior Bank S.A.	3 500	3 039	3,23%	2018-06-19	pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach bankowych, zastaw rejestrowy na zapasach o wartości nie niższej niż 3 600 tys. pln, przelew praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych
Kredyt inwestycyjny/ Alior Bank S.A.	2 800	1 372	5,07%	2021-11-02	pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach prowadzonych w Alior banku, hipoteka umowna na nieruchomości w Stanisławowie Pierwszym do kwoty 9 807 tys. pln, przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
Kredyt w rachunku bieżącym	1 200	1 105	5,07%	2018-05-18	weksel in blanco zaopatrzone w deklarację wekslową
Kredyt hipoteczny/ Alior Bank SA	3 000	2 491	5,07%	2023-12-29	pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach prowadzonych w Alior banku, hipoteka umowna na nieruchomości w Stanisławowie Pierwszym do kwoty 9 807 tys. pln, przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
Kredyt inwestycyjny/ Alior Bank S.A.	1 570	1 323	5,07%	2023-08-30	hipoteka na nieruchomości w Stanisławowie Pierwszym do kwoty 2 225 tys. pln, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego
Kredyt nieodnawialny na bieżącą działalność/ Alior Bank S.A.	1 700	301	4,63%	2018-01-02	hipoteka na nieruchomości w Stanisławowie Pierwszym do kwoty 9 807 tys. PLN, przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego
Kredyt inwestycyjny/ Alior Bank S.A.	858	292	6,18%	2022-08-22	pełnomocnictwo do rachunku, zastaw na przedmiocie inwestycji, przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia, przelew wierzytelności (cesja cicha) z tytułu umowy o dofinansowaniu projektu dotacji, blokada rachunku pomocniczego do wysokości dotacji
Alior Bank S.A. kredyt na bieżącą działalność	5 000	4 986	4,39%	2018-06-29	hipoteka na nieruchomości do kwoty 13 750 tys. PLN, potwierdzenie przelewu wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej, pełnomocnictwo do rachunku bieżącego
Pożyczka od akcjonariusza Emitenta	1 000	1 000	5,12%	45 dni od wypowiedzenia	Brak

Nazwa banku /pożyczkodawcy i rodzaj kredytu/pożyczki	Kwota kredytu/pożyczki i wg umowy [tys. PLN]	Kwota pozostała do spłaty [tys. PLN]	Efektywna stopa procentowa %	Termin spłaty	Zabezpieczenia
Kredyt inwestycyjny Alior	4 600	1 119	7,71%	2022-01-31	Hipoteka do wysokości 12 290 tys. pln na prawie użytkowania wieczystego, pełnomocnictwo dla banku do rachunku, potwierdzony przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej ww. nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych na sumę ubezpieczeniową nie niższą niż 3 000 tys. pln, potwierdzony przelew wierzytelności z umowy o udzielenie dotacji, poręczenie APS Energia.
Kredyt w r-ku bieżącym ALIOR	4 000	3 760	4,68%	2018-07-02	Hipoteka do kwoty 15 mln PLN na prawie użytkowania wieczystego., Potwierdzony przelew wierzytelności z polisy ubezpieczeniowej na sumę ubezpieczenia nie niższą niż 3 mln pln., Poręczenie wg prawa cywilnego APS ENERGIA S.A., Gwarancja de minimis., Pełnomocnictwo do rachunku bieżącego kredytobiorcy
Banks CSOB Faktoring	979	18	4,57%	nieokreślony / 3 m-ce wypowiedze	Poręczenie APS Energia S.A.
Kredyt w rachunku bieżącym	326	109	4,00%	nieokreślony	-
Kredyt samochodowy	68	47	5,00%	2020-07-14	Umowa przeniesienia prawa własności
Pozostałe (karta kredytowa)	65	3	18%	nieokreślony	-
RAZEM		20 965			

Struktura walutowa kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	31.12.2018		31.12.2017	
	wartość w walucie	wartość w PLN	wartość w walucie	wartość w PLN
PLN	7 064	7 064	20 789	20 789
CZK	196	33	1 079	176
Kredyty i pożyczki razem	X	7 097	X	20 965

Nota 32. ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE I POZOSTAŁE

Zobowiązania handlowe

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania handlowe		
Wobec jednostek powiązanych	-	-
Wobec jednostek pozostałych	17 828	15 084
Razem	17 828	15 084

Zobowiązania handlowe – struktura przeterminowania

Wyszczególnienie	Razem	Nie przeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			< 60 dni	60 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31.12.2018	17 828	15 047	1 997	60	280	11	433
31.12.2017	15 084	12 940	767	411	580	260	126

Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych, z wyjątkiem podatku dochodowego od osób prawnych	3 037	3 409
Podatek VAT	1 403	1 844
Podatek dochodowy od osób fizycznych	294	309
Składki na ubezpieczenie społeczne (ZUS)	1 335	1 249
Pozostałe	5	7
Pozostałe zobowiązania	1 440	1 348
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	1 147	1 152
Inne zobowiązania	293	196
Rozliczenia międzyokresowe bierne	-	-
RAZEM POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	4 477	4 757

Zobowiązania pozostałe – struktura przeterminowania

Wyszczególnienie	Razem	Nieprzeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			< 60 dni	60 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 360 dni	>360 dni
31.12.2018	4 477	4 402	-	-	-	-	75
31.12.2017	4 757	4 687	-	-	-	-	70

Zobowiązania handlowe i pozostałe – struktura walutowa

waluta	31.12.2018		31.12.2017	
	w walucie	po przeliczeniu na PLN	w walucie	po przeliczeniu na PLN
PLN	14 472	14 472	11 587	11 587
EUR	103	444	125	523

USD	3	11	5	17
AZN	34	75	34	70
KZT	8 108	82	17 974	191
UAH	11	1	-	-
CZK	12 136	2 030	15 372	2 509
RUB	95 706	5 178	81 403	4 917
TRY	17	12	31	27
Razem	X	22 305	X	19 841

Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań, kosztów Funduszu oraz saldo netto.

	31.12.2018	31.12.2017
Środki pieniężne	43	142
Zobowiązania z tytułu Funduszu	34	86
Saldo po skompensowaniu	9	56
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	204	244

Zobowiązania warunkowe

	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych	5 087	5 999
Zobowiązania dotyczące nierozstrzygniętych sporów w władzami podatkowymi	173	186
Razem zobowiązania warunkowe	5 260	6 185

W związku z zamknięciem działalności Filii APS Energia w Kazachstanie, została przeprowadzona kontrola skarbowa w dniu 16 maja 2013 r. Zgodnie z postanowieniem kontroli Filii naliczono zadłużenie wobec budżetu Republiki Kazachstanu z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych na sumę 13 655 tys. tenge (138 tys. zł) oraz zadłużenie z tytułu odsetek w wysokości 3 523 tys. tenge (35 tys. zł). W dniu 20 marca 2013 r. Sąd pierwszej instancji podtrzymał decyzję organów skarbowych. W dniu 9 października 2013 r. Sąd drugiej instancji utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji. APS Energia S.A. nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu i uważa, iż jest ono niezgodne z przepisami. W dniu 29 lipca 2014 roku Zarząd APS Energia S.A. uchylił uchwałę w sprawie zakończenia działalności Filii APS Energia S.A. w Kazachstanie i podjął decyzję o wznowieniu jej działalności.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Wyszczególnienie	Udzielone w walucie	31.12.2018	31.12.2017
gwarancja bankowa dla Aldesa Nowa Energia	PLN	-	8
gwarancja bankowa dla Elektrobudowa SA	PLN	57	57
gwarancja bankowa dla Polimex Opole	PLN	1 706	1 901
gwarancja bankowa dla Mitsubishi Hitachi Power Systems	PLN	163	-
gwarancja bankowa dla Element	PLN	34	34
gwarancja bankowa dla Siemens	PLN	15	15

gwarancja bankowa dla Termomecanica	PLN	117	30
gwarancja bankowa dla Lotos Asphalt Sp. z o.o.	PLN	87	87
gwarancja bankowa Revico S.A.	PLN	174	174
gwarancja bankowa dla PGE Dystrybucja	PLN	3	11
gwarancja bankowa dla KT Kinetics Technology SpA	PLN	143	140
gwarancja bankowa dla Budimex S.A. oraz Técnicas Reunidas S.A.	PLN	83	972
gwarancja bankowa dla PSE S.A.	PLN	8	8
gwarancja bankowa dla PGE GIEK S.A.	PLN	6	-
gwarancja należytego wykonania umowy i usunięcia wad i usterek THALES Polska Sp. z o.o.	PLN	25	-
gwarancja należytego wykonania umowy Mitsubishi	PLN	-	195
gwarancja należytego wykonania umowy Mitsubishi	PLN	-	195
gwarancja rękojmi Doosan	PLN	62	61
gwarancja rękojmi Rafako	PLN	-	546
gwarancja jakości i rękojmi Instal	PLN	-	137
gwarancja jakości i rękojmi ABB Sp.z o.o	PLN	-	92
gwarancja należytego wykonania umowy Rafako	PLN	179	179
gwarancja należytego wykonania umowy Polimex Mostostal	PLN	120	318
gwarancja rękojmi i jakości Plesmar	PLN	18	18
gwarancja należytego wykonania umowy ETP	PLN	124	-
gwarancja wadialna Elektrociepłownia Stalowa Wola	PLN	100	-
gwarancja rękojmi Alstal	PLN	19	-
gwarancja należytego wykonania umowy Polimex Energetyka	PLN	179	-
gwarancja rękojmi Enea Wytwarzanie	PLN	51	-
gwarancja rękojmi Polimex Mostostal	PLN	74	-
gwarancja wadialna Elektrociepłownia Stalowa Wola	PLN	50	-
gwarancja przetargowa ENEA	PLN	-	91
gwarancja bankowa ZRE KATOWICE SA	PLN	-	95
gwarancja bankowa SUMITOMO	PLN	-	72
gwarancja bankowa ООО "Технодом-Томилино"	RUB	-	563
gwarancja bankowa МОСИНЖПРОЕКТ	RUB	77	-
gwarancja bankowa ГИПРОКИСЛОРОД	RUB	485	-
gwarancja bankowa ТЭК МОСЭНЕРГО	RUB	197	-
gwarancja bankowa Русатом Оверсиз	RUB	731	-
Razem w PLN		5 087	5 999

Nota 33. ZOBOWIĄZANIA DŁUGO I KRÓTKOTERMINOWE Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	31.12.2018		31.12.2017	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	1 300	1 127	832	701
W okresie od 1 do 5 lat	3 937	3 462	1 505	1 298
Powyżej 5 lat	14 150	12 410	30	29
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	19 387	16 999	2 367	2 028
Przyszły koszt odsetkowy	2 388	X	339	x
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	16 999	16 999	2 028	2 208
- krótkoterminowe	-	1 127	-	701
- długoterminowe	-	15 872	-	1 327

Umowy leasingu finansowego na dzień 31.12.2018 r.

Finansujący	Numer umowy	Wartość początkowa	Wartość początkowa (waluta)	Oznaczenie waluty	Termin zakończenia umowy	Wartość zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego	Warunki przedłużenia umowy lub możliwość zakupu	Ograniczenia wynikające z umowy
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	L/O/WA/2015/06/0105	66	66	PLN	30.06.2019	22	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2016/02/0018	231	231	PLN	15.02.2021	89	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	L/O/WA/2015/07/0103	71	71	PLN	31.07.2019	25	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2016/01/0051	44	44	PLN	31.01.2020	18	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2016/01/0052	43	43	PLN	31.01.2020	17	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2016/01/0079	60	60	PLN	31.01.2020	26	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	L/O/WA/2016/03/0008	49	49	PLN	31.03.2020	24	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	L/O/WA/2016/03/0008	55	55	PLN	31.03.2020	27	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing Sp. Z o.o.	L/O/WA/2016/04/0131	70	70	PLN	30.04.2020	30	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	L/O/WA/2016/05/0119	613	613	PLN	15.06.2019	82	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	L/O/WA/2016/06/0026	55	55	PLN	31.05.2020	29	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2016/08/0065	70	70	PLN	15.09.2019	14	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2016/09/0079	67	67	PLN	15.09.2020	34	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2017/01/0021	72	72	PLN	15.12.2020	45	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	B/O/WA/2017/02/0032	82	82	PLN	15.01.2021	52	Możliwość wykupu	brak
PKO Bankowy Leasing S.A.	B/O/WA/2017/10/0054	610	610	PLN	15.10.2021	553	Możliwość wykupu	brak
ING LEASE	509392-1X-0	20 454	20 454	PLN	28.05.2028	11 761	Wykup	brak
ING LEASE	509394-1X-0	3 576	3 576	PLN	28.05.2028	3 410	Wykup	brak
PKO Leasing S.A.	18/044883	78	78	PLN	01.12.2022	62	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	18/044889	78	78	PLN	01.12.2022	62	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	18/045597	78	78	PLN	01.12.2022	62	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	18/044892	63	63	PLN	01.12.2022	51	Możliwość wykupu	brak
PKO Leasing S.A.	18/044890	48	48	PLN	01.12.2022	38	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2015/04/0144	34	34	PLN	15.03.2019	4	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2017/01/0104	14	14	PLN	15.01.2019	1	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2017/01/0105	30	30	PLN	15.01.2020	9	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2017/01/0106	76	76	PLN	15.01.2021	37	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2017/08/0038	101	101	PLN	15.08.2021	52	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2015/02/0116	70	70	PLN	15.02.2019	13	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2015/04/0145	75	75	PLN	15.03.2019	12	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/2018/04/0030	82	82	PLN	15.04.2022	52	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	L/O/WA/2015/11/0068/001	67	67	PLN	15.11.2019	21	Możliwość wykupu	brak

PKO LEASING SA	L/O/WA/2015/11/0068/002	67	67	PLN	15.11.2019	21	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/016/12/0053	47	47	PLN	15.12.2020	22	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	L/O/WA/2016/04/0129	43	43	PLN	15.04.2020	17	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	B/O/WA/016/10/0071	71	71	PLN	15.10.2020	32	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	18/044581	57	57	PLN	08.12.2022	45	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	18/044590	55	55	PLN	08.12.2022	44	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	18/044702	53	53	PLN	08.12.2022	42	Możliwość wykupu	brak
PKO LEASING SA	18/044702	53	53	PLN	08.12.2022	42	Możliwość wykupu	brak
Razem						16 999		

Przedmioty leasingu na dzień 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	W odniesieniu do grup aktywów				Razem
	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	
Suzuki	-	-	21	-	21
Opel Insignia	-	-	24	-	24
Citroen Berlingo	-	-	18	-	18
Citroen Berlingo	-	-	17	-	17
Citroen C4	-	-	28	-	28
Kia Soul	-	-	27	-	27
Kia Ceed	-	-	24	-	24
Wózek widłowy Still	-	-	51	-	51
Citroen C4	-	-	29	-	29
Sprzęt sieciowy aktywny	-	51	-	-	51
pasywny	-	-	-	-	-
Meble i wyposażenie produkcji	-	-	-	37	37
Citroen Jumpy	-	-	37	-	37
Skoda Octavia	-	-	48	-	48
Kia Optima	-	-	56	-	56
Bmw X5	-	-	261	-	261
Bmw X5	-	-	261	-	261
Budynek	20 156	-	-	-	20 156
Skoda Octavia	-	-	76	-	76
Skoda Octavia	-	-	76	-	76
Skoda Octavia	-	-	76	-	76
Citroen C4 Cactus	-	-	62	-	62
Citroen Berlingo	-	-	47	-	47
Serwer Power Edge	-	17	-	-	17
Agregat prądotwórczy	-	199	-	-	199
Meble piurowe	-	-	-	320	320
Grunt	3 576	-	-	-	3 576
Honda HR-V	-	-	74	-	74
Dacia Duster	-	-	28	-	28
Dacia Logan MCV Laureate	-	-	3	-	3
Dacia Duster Laureate	-	-	7	-	7
Renault Trafic	-	-	18	-	18
Mitsubishi ASX Intense	-	-	40	-	40
Mitsubishi Asx	-	-	26	-	26
Mitsubishi Asx	-	-	26	-	26
Mazda 6	-	-	71	-	71
Citroen Berlingo	-	-	53	-	53
Citroen Berlingo	-	-	55	-	55
Citroen C4 Cactus	-	-	57	-	57
Citroen Berlingo	-	-	53	-	53
Wartość bilansowa netto przedmiotów leasingu	23 732	267	1 750	357	26 106

Nota 34. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW

	31.12.2018	31.12.2017
Dotacje	2 679	2 961
Dotacja POIG 1441 (dla APS Energia S.A.)	9	13
POIR.02.01_Laboratorium	1 165	1 312
Dotacja Mazowsze 1514 (dla ENAP S.A.)	1 505	1 636
Przychody przyszłych okresów	214	3
Pozostałe	214	3
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	2 893	2 964
- długoterminowe	2 399	2 679
- krótkoterminowe	494	285

Wyszczególnienie	Data otrzymania dofinansowania	Wartość dofinansowania	Kwota pozostała do rozliczenia	Data zakończenia rozliczenia dofinansowania
Dotacja POIG 1441 (dotacja dla APS Energia S.A.) od PARP	23.09.2010	1 073	9	2021 rok
Dotacja w ramach POIR 02.01.	29.03.2017	716	631	2056 rok
Dotacja w ramach POIR 02.01.	16.12.2017	162	126	2026 rok
Dotacja w ramach POIR 02.01.	19.12.2017	536	408	2023 rok
Dotacja Mazowsze 1514 (dla Enap SA)	22.06.2011	2 401	1 505	2052 rok
Dotacje		4 888	2 679	

Nota 35. REZERWA NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE

	31.12.2018	31.12.2017
Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	372	299
Rezerwy na urlopy wypoczynkowe	747	752
Rezerwy na pozostałe świadczenia	637	509
Razem, w tym:	1 756	1 560
- długoterminowe	346	285
- krótkoterminowe	1 410	1 275

Zmiana stanu rezerw na świadczenia emerytalne i podobne

	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	Rezerwy na nagrody jubileuszowe	Rezerwy na urlopy wypoczynkowe	Rezerwy na pozostałe świadczenia pracownicze
Stan na dzień 01.01.2018	299	-	752	509
Utworzenie rezerwy	158	-	508	636
Koszty wypłaconych świadczeń	6	-	418	457
Rozwiązanie rezerwy	79	-	81	-
Różnice kursowe	-	-	-14	-51
Stan na dzień 31.12.2018, w tym:	372	-	747	637

- długoterminowe	346	-	-	-
- krótkoterminowe	26	-	747	637
Stan na dzień 01.01.2017	251	-	634	357
Utworzenie rezerwy	114	-	479	510
Koszty wypłaconych świadczeń	4	-	344	321
Rozwiązanie rezerwy	62	-	-	-
Różnice kursowe	-	-	-17	-37
Stan na dzień 31.12.2017, w tym:	299	-	752	509
- długoterminowe	285	-	-	-
- krótkoterminowe	14	-	752	509

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31.12.2018	31.12.2017
Stopa dyskontowa (%)	2,90	3,20
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50	2,50
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,00	5,00

Analiza wrażliwości

Poniższa analiza została przygotowana przez Aktuariusza i zaprezentowana w raporcie z kalkulacji rezerw na świadczenia pracownicze w jednostce dominującej. W przypadku spółek zależnych Zarząd jednostki dominującej podjął decyzję o nie ujawnianiu pozostałych informacji wynikających z MSR 19, które wymagałyby ponownego przeliczenia rezerw na świadczenia przez Aktuariusza. Koszt jest niewspółmierny do pozyskanych danych z uwagi na nieistotność tych zobowiązań.

Wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń oraz stopy dyskonta finansowego

		Saldo początkowe zobowiązania (wielkość rezerwy)			
		Odprawy emerytalne i rentowe			
Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Ogółem	W tym długoterminowe	W tym krótkoterminowe	
bazowa	bazowa	269	243	26	
Bazowa + 0,5%	bazowa	287	261	26	
Bazowa – 0,5%	bazowa	252	226	26	
bazowa	Bazowa + 0,5%	250	224	26	
bazowa	Bazowa – 0,5%	289	263	26	

Prognozowane koszty bieżącego zatrudnienia oraz koszty odsetek w okresie

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Ogółem	Koszty bieżącego zatrudnienia	Koszty odsetek
bazowa	bazowa	44	37	7
Bazowa + 0,5%	bazowa	48	40	8
Bazowa – 0,5%	bazowa	41	35	6
bazowa	Bazowa + 0,5%	42	34	8
bazowa	Bazowa – 0,5%	46	40	6

Zmiany w stanie zobowiązań oraz odniesienia w rachunku zysków i strat lub bezpośrednio w kapitale własnym z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych w okresie 01.01.2018 – 31.12.2018

Zmiany w stanie zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych	Odprawy emerytalno - rentowe
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu sprawozdawczego	215
Koszty bieżącego zatrudnienia	32
Koszty odsetek	6
Wyłacone świadczenia	-13
(Zyski) / straty aktuarialne (korekta założeń ex post)	17
(Zyski) / straty aktuarialne (zmiana założeń demograficznych)	-
(Zyski) / straty aktuarialne (zmiana założeń finansowych)	11
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu sprawozdawczego	268

Nota 36. POZOSTAŁE REZERWY

Zmiana stanu rezerw

Wyszczególnienie	Rezerwy na naprawy gwarancyjne	Rezerwa na badanie sprawozdania finansowego	Inne rezerwy	Ogółem
Stan na dzień 01.01.2018	516	53	39	608
Utworzone w ciągu roku obrotowego	626	76	127	829
Wykorzystane	315	76	12	403
Rozwiązane	339	-	22	361
Stan na dzień 31.12.2018, w tym:	488	53	132	673
- długoterminowe	204	-	-	204
- krótkoterminowe	284	53	132	469
Stan na dzień 01.01.2017	736	56	159	951
Utworzone w ciągu roku obrotowego	244	76	16	336
Wykorzystane	455	79	94	628
Rozwiązane	9	-	42	51
Stan na dzień 31.12.2017, w tym:	516	53	39	608
- długoterminowe	197	-	-	197
- krótkoterminowe	319	53	39	411

Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych produktów sprzedanych w ciągu ostatnich 3 lat obrotowych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych odnotowanych w latach ubiegłych. Przewiduje się, że większość tych kosztów zostanie poniesiona w następnym roku obrotowym, a ich całość w ciągu 3 lat od dnia bilansowego. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży i 3 letnim okresie gwarancyjnym na wszystkie sprzedane produkty.

Nota 37. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

Spółki należące do Grupy Kapitałowej APS Energia z tytułu prowadzonej działalności narażone są na następujące typy ryzyka finansowego:

- ryzyko płynności,
- ryzyko rynkowe, w tym: ryzyko stopy procentowej; ryzyko walutowe; ryzyko cenowe;
- ryzyko kredytowe.

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa dopuszcza zawieranie również transakcji z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe) oraz walutowe kontrakty terminowe typu forward. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Grupy oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych, w tym kredytów bankowych i zobowiązań z tytułu leasingu. Dotychczas całość kosztów oprocentowania oparte było na zobowiązaniach o oprocentowaniu zmiennym. Grupa nie dokonywała zabezpieczenia planowanych transakcji, w zakresie zabezpieczenia przed ryzykiem zmiany stóp procentowych, przy zastosowaniu pochodnych instrumentów zabezpieczających. Ryzyko w odniesieniu do wartości kredytów bankowych oraz zobowiązań leasingowych nie zagraża bieżącej działalności Grupy.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej). Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny Grupy.

Klasy instrumentów finansowych 2018 r.	W PLN		Analiza wrażliwości na ryzyko stóp procentowych na 31 grudnia 2018 roku	
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	WIBOR
			+1%	- 1%
Środki pieniężne	4 351	4 324	43	-43
Pożyczki udzielone	20	20	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	7 097	7 097	71	-71
Zmiana zysku brutto			114	-114

Klasy instrumentów finansowych 2017 r.	W PLN		Analiza wrażliwości na ryzyko stóp procentowych na 31 grudnia 2017 roku	
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	WIBOR
			+1%	- 1%
Środki pieniężne	3 659	3 642	36	-36
Lokaty i depozyty	1 400	1 400	14	-14
Pożyczki udzielone	20	20	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	20 965	20 965	210	-210
Zmiana zysku brutto			260	-260

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. Około 50% zawartych przez Grupę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży, podczas gdy ponad 80% kosztów dostaw wyrażonych jest w tejże walucie sprawozdawczej.

Ryzyko walutowe ograniczono poprzez płatności zaliczkowe na poczet części dostaw oraz poprzez zapisy w umowach, korygujące cenę w przypadku bardziej istotnych wahań kursowych. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto (w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, RUB, USD i KZT w stosunku do PLN przy założeniu niezmienności innych czynników.

Klasy instrumentów finansowych 2018 r.	W PLN	W PLN	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2018 roku							
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	EUR/PLN	USD/PLN	USD/PLN	RUB/PLN	RUB/PLN	KZT/PLN	KZT/PLN
			+5%	- 5%	+5%	- 5%	+5%	- 5%	+5%	- 5%
Należności z tytułu dostaw i usług	29 982	12 398	38	-38	-	-	452	-452	22	-22
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4 352	2 439	25	-25	1	-1	77	-77	1	-1
Pozostałe należności finansowe	1 101	382	-	-	-	-	13	-13	2	-2
Pozostałe aktywa finansowe	1 890	535	-	-	-	-	27	-27	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	7 097	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	17 828	6 446	22	-22	1	-1	212	-212	3	-3
Zobowiązania finansowe	16 999	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			85	-85	2	-2	781	-781	28	-28

Klasy instrumentów finansowych 2017 r.	W PLN	W PLN	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku							
	Wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	EUR/PLN	USD/PLN	USD/PLN	RUB/PLN	RUB/PLN	KZT/PLN	KZT/PLN
			+5%	- 5%	+5%	- 5%	+5%	- 5%	+5%	- 5%
Należności z tytułu dostaw i usług	26 174	11 614	1	-1	-	-	500	-500	25	-25
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5 059	2 986	30	-30	1	-1	54	-54	6	-6
Pozostałe należności finansowe	674	318	-	-	-	-	10	-10	2	-2
Pozostałe aktywa finansowe	412	384	-	-	-	-	19	-19	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	20 965	176	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	15 084	6 549	26	-26	1	-1	185	-185	7	-7
Zobowiązania finansowe	2 028	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			57	-57	2	-2	768	-768	40	-40

Ryzyko cen towarów

Działalność Grupy związana z obrotem towarowym ma bardzo ograniczony wpływ na wyniki. Podstawowym towarem oferowanym przez Grupę są baterie i kable – towary komplementarne w stosunku do wyrobów własnych. Z uwagi na stosunkowo dużą skalę zakupów Grupa posiada dobrą pozycję negocjacyjną w trakcie ustalania cen nabycia z dostawcami.

Ryzyko kredytowe

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o zwykle dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego oraz umowy najmu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień 31 grudnia 2017 r. wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

	Na żądanie	Poniż. 1 roku	Od 1 roku do 3 lat	Od 3 do 5 lat	Pow. 5 lat
31 grudnia 2018 roku					
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	5 540	1 137	420	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	-	1 127	2 060	1 402	12 410
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	22 305	-	-	-
Instrumenty pochodne	-	-	-	-	-
31 grudnia 2017 roku					
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	15 778	2 970	1 611	606
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	-	701	826	472	29
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	19 841	-	-	-
Instrumenty pochodne	-	-	-	-	-

Nota 38. INFORMACJA O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgowa następujących aktywów oraz zobowiązań finansowych stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych:

- należności oraz zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- należności oraz zobowiązania z tytułu dostaw i usług,

Wartości bilansowa w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i wartość godziwa poszczególnych kategorii i klas instrumentów finansowych

KATEGORIE I KLASY AKTYWÓW FINANSOWYCH	Stan na 31.12.2018 r.			Stan na 31.12.2017 r.		
	Część	Część	Razem	Część	Część	Razem
	długoterminowa	krótkoterminowa		długoterminowa	krótkoterminowa	
1. Wycenione według zamortyzowanego kosztu	679	32 214	32 893	322	26 938	27 260
- należności z tytułu dostaw i usług	418	29 564	29 982	276	25 898	26 174
- pożyczki udzielone	-	20	20	-	20	20
- pozostałe należności	-	1 001	1 001	-	674	674
- pozostałe aktywa finansowe	261	1 629	1 890	46	346	392
2. Aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-	-	-	-
3. Aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-	-	-
4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	4 351	4 351	-	5 059	5 059

KATEGORIE I KLASY ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	Stan na 31.12.2018 r.			Stan na 31.12.2017 r.		
	Część	Część	Razem	Część	Część	Razem
	długoterminowa	krótkoterminowa		długoterminowa	krótkoterminowa	
1. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-	-	-
- pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-
2. Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 557	23 368	24 925	5 187	30 862	36 049
- oprocentowane kredyty i pożyczki	1 557	5 540	7 097	5 187	15 778	20 965
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	17 828	17 828	-	15 084	15 084
3. Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	15 872	1 127	16 999	1 327	701	2 028
- zobowiązania z tytułu leasingu	15 872	1 127	16 999	1 327	701	2 028

Wpływ poszczególnych kategorii instrumentów finansowych na przychody i koszty finansowe

2018	Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wycenione według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
Przychody/koszty z tytułu odsetek	-	249	-1 332	-1 083
Różnice kursowe	-	-507	-	-507
Utworzenie odpisów aktualizujących	-	-452	-	-452
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	52	-	52
Ogółem zyski (straty)	-	-658	-1 332	-1 990

2017	Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wycenione według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
Przychody/koszty z tytułu odsetek	-	109	-1 028	-919
Różnice kursowe	-	-185	-	-185
Utworzenie odpisów aktualizujących	-	-1 039	-	-1 039
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	1 378	-	1 378
Ogółem zyski (straty)	-	263	-1 028	-765

Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

1. Aktywa finansowe wycenione według zamortyzowanego kosztu

Należności z tytułu dostaw i usług

Głównym składnikiem należności handlowych są należności wykazywane przez spółkę APS Energia SA i APS RUS. Na dzień 31 grudnia 2018 roku udział trzech największych kontrahentów Grupy Kapitałowej APS Energia wyniósł około 19% salda tej pozycji.

Dodatkowe informacje dotyczące należności handlowych zostały zaprezentowane w nocie 20 niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe należności

Na dzień 31 grudnia 2018 roku należności pozostałe stanowiły głównie należności podatków, z wyjątkiem podatku dochodowego od osób prawnych oraz z tytułu ceł i wynagrodzeń (nota 21).

Depozyty bankowe

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa wykazuje jako pozostałe aktywa finansowe, depozyty bankowe stanowiące zabezpieczenia pod kontrakty w kwocie 672 tys. zł oraz depozyt zabezpieczający, wynikający z podpisanej przez APS Energia S.A. z ING Lease Polska Sp. z o.o. umowy leasingu nieruchomości w wysokości 1 198 tys. zł (nota 23).

2. Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu:

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Głównym składnikiem zobowiązań handlowych są zobowiązania wykazywane przez spółkę APS Energia SA oraz APS RUS. Na dzień 31 grudnia 2018 roku udział trzech największych kontrahentów Grupy Kapitałowej APS Energia wyniósł około 23% salda tej pozycji.

Dodatkowe informacje dotyczące zobowiązań handlowych zostały zaprezentowane w nocie 32 niniejszego sprawozdania finansowego.

Oprocentowane kredyty i pożyczki

W ramach zaprezentowanych poniżej kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa Kapitałowa APS Energia wykazuje między innymi:

- Kredyty w rachunkach bieżących na kwotę 4 948 tys. zł,
- Kredyty inwestycyjne na kwotę 2 117 tys. zł,
- pozostałe 32 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała limity kredytowe w rachunkach bieżących o wartości 9 035 tys. zł. Termin spłaty przyznanych linii kredytowych przypada na połowę 2019 roku. Wartość pozostających do dyspozycji limitów kredytowych w rachunku bieżącym spółek Grupy Kapitałowej APS Energia wyniosła 2 910 tysięcy złotych.

Dodatkowe informacje dotyczące kredytów bankowych zostały zaprezentowane w nocie 31 niniejszego sprawozdania finansowego.

Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe spłat.

2018	< 1 roku	1-3 lat	3-5 lat	> 5 lat	Ogółem
Oprocentowanie stałe					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	502	1 077	1 182	12 410	15 171
Oprocentowanie zmienne					
Aktywa gotówkowe na rachunkach bankowych	4 324	-	-	-	4 324

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	625	983	220	-	1 828
Kredyty bankowe	5 540	1 137	420	-	7 097

2017	< 1 roku	1-3 lat	3-5 lat	> 5 lat	Ogółem
Oprocentowanie stałe	-	-	-	-	-
Oprocentowanie zmienne					
Aktywa gotówkowe na rachunkach bankowych	5 042	-	-	-	5 042
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	701	826	472	29	2 028
Pożyczka	1 000	-	-	-	1 000
Kredyty bankowe	14 778	2 970	1 611	606	19 965

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

Nota 39. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Grupy stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 20% - 35%. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje zamienne akcje uprzywilejowane, kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej pomniejszony o kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto.

	31.12.2018	31.12.2017
Oprocentowane kredyty i pożyczki	7 097	20 965
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	16 999	2 028
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4 351	5 059
Zadłużenie netto	19 745	17 934
Kapitał razem	46 242	40 080
Kapitał i zadłużenie netto	65 987	58 014
Wskaźnik dźwigni	29,9%	30,9%

Nota 40. PROGRAMY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

W 2018 roku Grupa nie prowadziła programów świadczeń pracowniczych.

Nota 41. INFORMACJE O PODMIOTACH POWIĄZANYCH

Wykaz podmiotów powiązanych z Grupą ustalony stosownie do postanowień MSR 24 przedstawia się następująco:

- Dom Maklerski Navigator S.A. — powiązanie osobowe przez osobę Dariusza Tenderendę
- Piotr Szewczyk – Prezes Zarządu, Akcjonariusz Emitenta
- Paweł Szumowski – Wiceprezes Zarządu, Akcjonariusz Emitenta
- Antoni Dmowski – Konsultant naukowy, Akcjonariusz Emitenta
- Dariusz Tenderenda – Przewodniczący Rady Nadzorczej Emitenta
- Agata Klimek-Cortinovic – Członek Rady Nadzorczej
- Tomasz Szewczyk – Członek Rady Nadzorczej
- Artur Sieradzki – Sekretarz Rady Nadzorczej, Akcjonariusz Emitenta
- Henryk Malesa – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Michał Maszkiewicz – członek kluczowego personelu kierowniczego Emitenta, Członek Zarządu jednostki zależnej ENAP S.A., Akcjonariusz Emitenta
- Dariusz Drabiuk – członek kluczowego personelu kierowniczego Emitenta, Prezes Zarządu jednostki zależnej ENAP S.A., Akcjonariusz Emitenta
- Tomasz Jagiełło – członek kluczowego personelu kierowniczego, Członek Zarządu jednostki zależnej ENAP S.A., Akcjonariusz Emitenta

Transakcje między jednostką dominującą a jej jednostkami zależnymi będącymi stronami powiązanymi jednostki dominującej zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w niniejszej notce. Szczegółowe informacje o transakcjach między Grupą a pozostałymi stronami powiązanymi przedstawiono poniżej.

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za bieżący i poprzednie lata obrotowe:

Podmiot powiązany	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	w tym przeterminowane	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	w tym zaległe, po upływie terminu płatności
Zarządy Spółek Grupy:						
2018	-	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-	-
Transakcje z udziałem innych członków kluczowego personelu kierowniczego						
2018	-	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-	-
Transakcje z udziałem innych podmiotów powiązanych						
2018	-	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	1 000	-

Zobowiązanie wykazane na koniec 2017 roku, w kwocie 1 mln zł stanowiła pożyczka zaciągnięta od Akcjonariusza Spółki zgodnie z umową z dnia 22 listopada 2017 roku APS Energia S.A. Koszty finansowe z tytułu zaciągniętej pożyczki w 2018 roku wyniosły 49 tys. zł.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Nierozliczone salda należności i zobowiązań zazwyczaj regulowane są w środkach pieniężnych.

Nie wystąpiły odpisy aktualizujące należności od pozostałych podmiotów powiązanych oraz w związku z tym nie ujęto kosztów dotyczących należności nieściągalnych i wątpliwych należnych od podmiotów powiązanych. Nie wystąpiły zobowiązania warunkowe dotyczące podmiotów powiązanych z Grupą.

Wynagrodzenie wypłacone lub należne Członkom Zarządu i kadrze kierowniczej Grupy

Świadczenia wypłacane Członkom Zarządu

	2018	2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	946	1 087
Razem	946	1 087

Świadczenia wypłacane lub należne pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego, Rady Nadzorczej oraz innym podmiotom powiązanym

	2018	2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	307	298
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	-	-
Razem	307	298

Nota 42. WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I KADRY KIEROWNICZEJ

	2018	2017
Wynagrodzenia Członków Zarządu		
Wynagrodzenia Członków Zarządu Jednostki dominującej	489	581
Wynagrodzenia Członków Zarządu jednostki zależnej ENAP S.A.	457	506
Wynagrodzenia pozostałej kadry kierowniczej		
Wynagrodzenia pozostałej kadry kierowniczej Jednostki dominującej	307	298

Nota 43. ZATRUDNIENIE

Przeciętne zatrudnienie

	2018	2017
Zarząd	8	8
Administracja	53	53
Dział sprzedaży	53	53
Pion produkcji	221	211
Pozostali	21	18
RAZEM	356	343

Rotacja zatrudnienia

	2018	2017
Liczba pracowników przyjętych	45	68
Liczba pracowników zwolnionych	40	57
RAZEM	5	11

Nota 44. UMOWY LEASINGU OPERACYJNEGO

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie posiadała umów leasingu operacyjnego.

Nota 45. SPRAWY SĄDOWE

Sprawy sądowe egzekucyjne i administracyjne, toczące się z udziałem jednostki dominującej, w przeważającej mierze nie mają ani nie miały w niedawnej przeszłości istotnego wpływu na jego sytuację finansową lub rentowność bądź sytuację finansową lub rentowność jednostki dominującej. Należy przy tym podkreślić, że ogólna liczba tych spraw, biorąc pod uwagę rozmiary prowadzonej przez jednostkę dominującą działalności, jest stosunkowo niewielka. Ponadto nie toczyły się ani nie toczą z udziałem jednostki dominującej jakiegokolwiek postępowania arbitrażowe.

Sprawy, które potencjalnie mogły lub mogą mieć wpływ na sytuację finansową Emitenta:

Sprawa przeciwko osobie fizycznej - w dniu 19 lipca 2013 r. został złożony wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, celem wyegzekwowania należności głównej w wysokości 52 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty, kwoty 4 tys. zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz tytułem postępowania klauzulowego. W toku postępowania zostały zajęte rachunki bankowe, jednak brak na nich środków pieniężnych. Komornik kilkakrotnie dokonywał czynności terenowych jednak nie zastał dłużnika w miejscu jego zameldowania. Dłużnik pozostaje w stosunku zatrudnienia jednak jego wynagrodzenie jest minimalne i nie podlega zajęciu. W toku postępowania udało się ustalić, że dłużnik jest właścicielem nieruchomości oraz współwłaścicielem nieruchomości. Obie nieruchomości obciążone są hipoteką. Aktualnie trudno przewidzieć jak zakończy się niniejsze postępowanie. Należy jednak mieć na uwadze, że przeciwko dłużnikowi toczą się trzy inne postępowania i w żadnym z nich do tej pory nie udało się wyegzekwować chociażby części należności.

Sprawa przeciwko Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy ELEKTROSERW Piotr Imieliński Sp. k. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej - w dniu 10 grudnia 2013 r. został złożony wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania należności głównej w wysokości 54 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 4 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty. W toku postępowania została wyegzekwowana należność w wysokości 24 tys. zł. Została wszczęta egzekucja z nieruchomości należącej do dłużnika jednak postanowieniem z dnia 26 października 2015 roku komornik umorzył postępowanie. W dniu 3 grudnia 2015 roku do komornika zostało skierowane pismo z wnioskiem o ponowne poszukiwanie majątku dłużnika, komornik podjął czynności z tym związane. W dniu 19 maja 2016 r. nastąpił wpis hipoteki przymusowej do księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości dłużnika, hipoteki zabezpieczającej wierzytelność Spółki do kwoty 59 tys. Istnieje także możliwość wszczęcia ponownej egzekucji z nieruchomości dłużnika i w sytuacji, gdy nie zostanie ona sprzedana Spółka będzie miała możliwość jej przejęcia. W dniu 26 lipca 2016 r. Spółka otrzymała zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości z wniosku innego wierzyciela. Wnioskiem z dnia 10 stycznia 2017 roku wniesiono o przyłączenie do egzekucji z nieruchomości i przekazanie sprawy do właściwego komornika, jednak komornik prowadzący egzekucję z nieruchomości poinformował, że zostanie ona umorzona z uwagi na okoliczność braku wniosku o opis i oszacowanie złożonego przez wierzyciela.

Sprawa przeciwko osobie fizycznej - w dniu 9 września 2013 r. został złożony wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, celem wyegzekwowania należności głównej w wysokości 29 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 26 tys. zł od dnia 5 września 2010 r. do dnia zapłaty i od kwoty 4 tys. zł od dnia 1 marca 2013 r. do dnia zapłaty, kwoty 3 tys. zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W toku postępowania komornik sądowy zajął rachunki bankowe oraz wierzytelności należne dłużnikowi od Urzędu Skarbowego Łódź – Bałuty. Zapytanie skierowane do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców wykazało, że dłużnik posiada samochód osobowy (Fiat 126p) oraz dostawczy (DAF) jednak ich wartość jest niewielka. Wnioskiem z dnia 20 maja 2014 r. wierzyciel wniósł o przyłączenie do egzekucji z nieruchomości położonej we Władysławowie, jednak w związku z przekazaniem akt sprawy komorniczej do sądu w sprawie przywrócenia terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty będącego podstawą niniejszej egzekucji, wskazanemu wnioskowi nie został nadany dalszy bieg. Obecnie w związku z wydanym w dniu 28 września 2016 r. wyrokiem, o którym mowa powyżej, akta sprawy egzekucyjnej zostały przekazane do Komornika w związku ze złożonym w 2014 r. wnioskiem Spółki o przyłączenie do toczącej się egzekucji z nieruchomości dłużnika. Nieruchomość została sprzedana. Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2018 roku, zostało przysądzone prawo własności nieruchomości na rzecz licytanta. Dnia 18 grudnia 2018 roku akta sprawy zostały

przekazane do Sądu z propozycją planu podziału. Istnieją duże szanse na chociażby częściowe zaspokojenie wierzytelności Spółki.

Sprawy, które potencjalnie mogły lub mogą mieć wpływ na sytuację finansową jednostki zależnej od Emitenta:

W dniu 13 marca 2017 r. do Spółki ENAP S.A. wpłynęło pismo z Sądu Rejonowego w Koźlenicach zawiadamiające o wyznaczeniu na dzień 10 kwietnia 2017 r. posiedzenia Sądu w związku wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej, skierowanym przez bliskich byłego pracownika Spółki ENAP S.A.. Podstawą roszczeń była śmierć osoby bliskiej w dniu 27 lutego 2014 r. na skutek wypadku przy pracy ze skutkiem śmiertelnym, wykonywanej w ENAP S.A. Spółka w okresie zajścia rzeczono wypadku była ubezpieczona z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w ERGO HESTIA S.A. W ocenie Zarządu ENAPS S.A. kwestia roszczeń powstałych na gruncie wspomnianego wypadku przy pracy powinna być przedmiotem uzgodnień lub sporów bezpośrednio między poszkodowanymi a Ubezpieczycielem.

Nota 46. ROZLICZENIA PODATKOWE

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

W związku z zamknięciem działalności Filii APS Energia w Kazachstanie, została przeprowadzona kontrola skarbowa w dniu 16 maja 2013 r. Zgodnie z postanowieniem kontroli Filii naliczono zadłużenie wobec budżetu Republiki Kazachstanu z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych na sumę 13 655 tys. tenge (138 tys. zł) oraz zadłużenie z tytułu odsetek w wysokości 3 523 tys. tenge (35 tys. zł). W dniu 20 marca 2013 r. Sąd pierwszej instancji podtrzymał decyzję organów skarbowych. W dniu 9 października 2013 r. Sąd drugiej instancji utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji. APS Energia S.A. nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu i uważa, iż jest ono niezgodne z przepisami. W dniu 29 lipca 2014 roku Zarząd APS Energia S.A. uchylił uchwałę w sprawie zakończenia działalności Filii APS Energia S.A. w Kazachstanie i podjął decyzję o wznowieniu jej działalności.

Nota 47. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

Przyjęcie Strategii rozwoju Grupy APS Energia

W dniu 12 lutego 2019 r. uchwałą Zarządu przyjął „Strategię rozwoju Grupy APS Energia 2019-2021” po podjęciu przez Radę Nadzorczą Spółki uchwały o pozytywnym zaopiniowaniu projektu założeń do strategii rozwoju dla Grupy APS Energia na lata 2019-2021. Dokument „Strategia rozwoju Grupy APS Energia 2019-2021” stanowił załącznik do opublikowanego przez Spółkę raportu bieżącego nr 2 z dnia 12 lutego 2019 roku. Główne założenia strategii zostały opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności za rok 2018.

Przyjęcie kolejnych zamówień na dostawę towarów do H. Cegielski – Fabryka Pojazdów Szynowych sp. z o.o. w ramach umowy ramowej

W dniu 20 lutego Zarząd APS Energia S.A. poinformował, iż przyjął do realizacji zamówienia na dostawę wielosystemowych przetwornic statycznych podwagonych wraz z systemem diagnostyki oraz rejestratorów ciśnień do wagonów do H. Cegielski – Fabryka Pojazdów Szynowych sp. z o.o. (FPS), w ramach podpisanej na czas nieokreślony umowy ramowej z FPS na dostawę towarów (Umowa). O przyjęciu pierwszego zamówienia Emitent poinformował raportem bieżącym 20/2017 z dnia 20 grudnia 2017 r.

Przyjęte do realizacji dwa zamówienia urządzeń są o wartości netto 13.695.000,00 oraz 2.849.000,00 PLN tj. łącznie 16.544.000,00 PLN netto. Przyjęcie zamówienia o wyższej wartości, uzyskało zgodę Rady Nadzorczej, zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej. Harmonogram dostaw dla urządzeń ustalony został na około 24 miesiące od podpisania zamówienia, natomiast pierwsze komplety urządzeń będą dostarczone we wrześniu 2019 r.

Określone w Umowie kary za niedotrzymanie warunków dostawy towaru oraz zabezpieczenia roszczeń związanych z niewykonaniem, bądź nienależytym wykonaniem zobowiązań zostały przedstawione w ww. raporcie bieżącym nr 20/2017.

Emitent udziela FPS gwarancji jakości na towary będące przedmiotem dostawy na okres: do 41 miesięcy od dnia dostawy - dla przetwornic statycznych i rejestratorów ciśnienia oraz do 61 miesięcy od daty dostawy - dla systemów diagnostyki pokładowej.

Nota 48. SPRAWOZDANIE FINANSOWE SKORYGOWANE WSKAŹNIKIEM INFLACJI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w walucie funkcjonalnej gospodarki nie ogarniętej hiperinflacją.

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU

DATA	IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
29 marca 2019 r	Piotr Szewczyk	Prezes Zarządu	
29 marca 2019 r	Paweł Szumowski	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH APS ENERGIA S.A.

DATA	IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
29 marca 2019 r	Jolanta Murawska	Główna Księgowa	